

Długość transkrybowanego pliku w minutach	86 ¹ +41 2
Data wykonania transkrypcji	07.10.202 ¹ 3
Liczba znaków ze spacjami	4 136 696 5

6

7

BNI_03_E_Kamila

8 **Aleksandra Drabina-Różewicz:** Ja klikam... (.) Yyyy, pani Kamilo [imię zmienione], jak
9 już, y, w... y, zapoznała się pani mniej więcej z, yy, z, y, strukturą tego wywiadu, z tym,
10 co się będzie działo. Jeżeli będą jakieś pytania w trakcie, to proszę śmiało pytać...

11 **Kamila:** Okej.

12 **ADR:** ...e, a ja rozpocznę od pierwszego pytania, tak jak, y, opowiadałam wcześniej, i na
13 początek chciałabym poprosić, żeby opowiedziała pani, y, historię swojego życia, po
14 prostu.

15 **Kamila:** No ja już mam sporo lat, więc będę długo opowiadać. [śmiech]

16 **ADR:** [śmiech] A proszę bardzo.

17 **Kamila:** Więc to chyba od urodzenia trzeba zacząć. Od dnia...

18 **ADR:** Tak, proszę. [śmiech]

19 **Kamila:** Że urodziłam się w listopadzie (.) moi rodzice wzięli ślub w styczniu (.)
20 sześćdziesiątego drugiego... tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego drugiego roku, a ja się
21 urodziłam w listopadzie, więc takim jestem owocem miłości (.) prawdopodobnie. Y, y, zresztą
22 zawsze uważałam, że moi rodzice się bardzo kochali, więc, yyy, więc, y, jak gdyby (.) wzorem
23 pewnym, y, byli, y, y, dla mnie. No cóż, dzieciństwo było radosne i wesołe, i beztrudne. Y, z
24 opowieści rodziców jako mała dziewczynka zawsze miałam, yy... znaczy opowieści rodziców
25 i babci, yy, z którą też byłam mocno związana, mamą mamy, yy, wynikało, że byłam grzecznym

26 dzieckiem, w tym sensie, że jak dostawałam jakieś manipulacyjne rzeczy do, do zabawy, to
27 zasiadałam przy stole i po prostu cuda robiłam z tego. I snułam oczywiście do tego opowieści
28 jakieś tam. Czyli budowałam i gadałam ze sobą. Budowałam, układałam, bo to były różne
29 rzeczy, niekoniecznie, yym, y, twórcze i, i, mm (.) typowe dla dzieci współczesnych, no nie,
30 [ADR: Aha.] tylko jakieś klocki, jakieś drewnienka, [ADR: Mhm.] jakieś tam... y, y, kubeczki,
31 jakieś, [ADR: Mhm.] yy, takie drobiazgi. I na tym stole... właśnie przy tym stole siedziałam i
32 się bawiłam, bo mogli mnie zostawić i ja byłam po prostu w swoim świecie. [ADR: Mhm.]
33 Chociaż mam jakieś tam, y, z dzieciństwa, z opowieści, y, y, też dziadków przygody typu
34 ucieczka z domu do babci, [ADR: Aha.] y, bez uprzedzenia rodziców, więc po wsi mnie szukali,
35 bo ja mieszkalam na wsi przez [ADR: No.] pierwsze lata życia. Yy, z takich historii też z
36 dzieciństwa, y, ymm, z opowieści mamy szczególnie, y, to, ym, przechodziłam bardzo ciężko
37 koklusz. [ADR: Mhm.] I byłam, yy, prawie umierająca, bardzo się dusiłam mocno i od tego
38 czasu jak gdyby... może nie, może te wspomnienia rodziców [ADR: Mhm.] i te rozmowy o tej
39 niebezpiecznej chorobie (.) y, y, sprawiają, że bardzo się złoścę na antyszczepionkowców i
40 na ruch antyszczepionkowy, bo wiem, że, że, yy... no że szczepionki ratują, yyy, ratują
41 szczególnie w okresie dziecię... dziecięcym, y, z tych chorób zakaźnych dziecięcych, yy, przed,
42 przed ciężką chorobą czy, czy przed śmiercią wręcz i tak dalej. No, i później chodziłam do
43 przedszkola, bo przeprowadziliśmy się do RB [nazwa zmieniona – małe miasto na Dolnym
44 Śląsku], bo mieszkalam w Idzikowie, na wsi. [ADR: Aha, okej.] Y, moi rodzice byli... bo to
45 ziemie odzyskane, więc byli napływowci, y, tato pochodził z, yy, z Podhala, [ADR: Mhm.] yy,
46 zresztą LM [nazwa zmieniona – małe miasto w Małopolsce], z domu spod LM, a mama była,
47 y, ofiarą, ym, wołyńskiej, yym, [ADR: Mhm.] przemocy, y, Ukraińców, i, [ADR: Mhm.] y...
48 wygnana stamtąd pracowała w Niemczech z rodzi... znaczy może nie pracowała, bo ona się
49 urodziła, yy, w dniu wybuchu pierwsz/ drugiej wojny światowej. [ADR: O, mhm.] Y, więc, yy,
50 po prostu była dzieckiem, yy, wojny gdzieś w obozie, mmm, yy, roboczym [ADR: No.] w
51 Niemczech, jakiś tam... rodzice pracowali, a ona tam się na podwórku gdzieś, yy,
52 wychowywała przez pierwsze lata na ziemi niemieckiej. No i później, [ADR: Mhm.] jako że
53 powrotu na ziemie rodzinne nie miała mama, no to na ziemie odzyskane przyjechała tu, do
54 Idzikowa, i w sumie tak się rodzice moi poznali. [ADR: Mhm, mhm.] Tato przyjechał, yy, ze
55 swoją, ze swoją rodziną i... ze swoimi rodzicami, no i, y, poznali się. (.) No i później, po, yy...
56 (.) mając cztery lata chyba, zamieszkałam w Bystrzycy, no chodziłam do przedszkola, [ADR:
57 Mhm.] to przedszkole też pamiętam, z różnymi przygodami i zabawami (.) jakieś tam gonitwy,

58 chowanie, yy, zabawy. Yy, lubiłam zajęcia, y, z, y, nauczycielkami, bo to zawsze było po prostu
59 atrakcyjne, i opowieści, i bajki, i tak dalej. Y, nie mam jakichś złych takich wspomnień, w
60 sensie złych, y, z, y, z takiego, mm... no, zbiorowego wychowania w publicznym miejscu,
61 [ADR: Aha.] wprost przeciwnie, miałam zawsze fajne wspomnienia z, yyy... z przedszkola.
62 No i później szkoła podstawowa, chodziłam do szkoły numer jeden w Bystrzycy (.) ymm, no i
63 tak nie w... Też jak gdyby szkoła jest, yy... lubiłam chodzić do szkoły, [ADR: Mhm.] y, choć
64 jak przeglądałam ostatnio z dż/ córkami moimi świadectwa, to one nie były jakieś
65 szczególnie... [ADR: [śmiech]] Tam było trochę czwórek, zdarzała się, y, trójka z matematyki
66 chyba w siódmej klasie, byłam w szoku, bo nie pamiętałam tego, y, w ogóle. A w liceum
67 uchodziłam za, y, zdolniaczkę matematyczną. Więc po prostu w... yy, no... byłam w szoku, że
68 kiedyś w historii swojej miałam trójkę z matm/ z matmy. Ale surowość, y, że tak powiem,
69 oceniania, to, yy, to cechy mojej starej szkoły, w sensie... (.) Może nie surowość. [ADR: Mhm.]
70 Może to źle brzmi. No ale (.) w każdym razie... Y, później z dużą grupą, yy, m, kolegów z
71 klasy poszliśmy do liceum no i liceum jest takim tym, y, m, fajnym czasem, bo jednak, ym (.)
72 i przyjaźnie takie szczególne, [ADR: Mhm.] i b... b... które... niektóre przetrwały z
73 podstawówki. [ADR: Mhm.] Y, a niektóre znajomości trwają do tej pory, bo utrzymujemy
74 kontakt ze sobą żywy, spotykamy się, co pięć lat robimy zjazdy maturalne i teraz mamy zjazd,
75 na początku października, kolejny, czterdzieści lat po maturze... [śmiech] Więc szmat czasu.
76 Więc szmat czasu. (.) Yy, i ten... Więc ja mam, y, sporo, y, historii. [ADR: Mhm.] Y, no i tak...
77 czas licealny też fajnie minął, później miałam trochę perypetii, jeśli chodzi o wybór i o dostanie
78 się na studia, [ADR: Mhm.] bo wybierałam szkołę medyczną (.) i nie dostałam się, no bo trudno
79 było się dostać, bo, bo bardzo dużo było kandydatów na jedno miejsce, y, i za pierwszym razem
80 się nie dostałam, poszłam do pracy do szpitala, pracowałam jako salowa, więc takie d/ y, spore
81 doświadczenie dla, y, młodej osoby, pracować, y, w służbie zdrowia w szpitalu, na oddziale
82 chirurgicznym. Wówczas przy rekrutacji na, y, studia medyczne dostawało się punkty,
83 dodatkowe rekrutacyjne, za pracę, yy... były tak, tak zwane punkty za pochodzenie, nie wiem,
84 czy, czy... [ADR: No, no, no. Tak, tak.] czy... za pochodzenie, czyli za pochodzenie robotnicze
85 bądź chłopskie, jeśli rodzice ma/ mieli takie, to dostawało się punkty rekrutacyjne, no i jeśli
86 ktoś, y, m, pracował wcześniej, na przykład jak ja pracowałam jako salowa, też miałam tam
87 tych punktów chyba dwanaście, dosyć sporo było. [ADR: Mhm.] Więc ja przez rok czasu
88 pracowałam jako salowa no i oczywiście przygotowywałam isę do egzaminu, yy, drugi egzamin
89 również nie zdałam, nie dostałam się... znaczy zdałam egzamin, tylko nie dostałam się z braku

90 miejsc, taka była (.) y, taka była informacja. No i później poszłam do szkoły pielęgniarskiej,
91 rok czasu szkoły pielęgniarskiej, ym, policealnej, yy, miałam, yy, yy, zaliczony i za trzecim
92 razem dostałam się na studia. [ADR: Mhm.] (.) No i niestety zderzyłam się z czymś takim, co
93 się nazywa, ymm... No dwa lata wcześniejsze były dużym odprężeniem, jeśli chodzi o reżim,
94 yy, nauki. No bo to praca, bo szkoła, a, towarzystwo, to też tak, y, dosyć mocno to wpływało
95 na takie rozluźnienie, y, tego, tego... tej dyscypliny, yy, nauki no i przyznam, że... przyznam
96 się, że miałam trochę kłopotów, y, y, z nauką, w sensie b... mm, nawet materiału był dosyć
97 duży, ja byłam trochę... czułam się trochę sfrustrowana, że ja nie, nie mogę tego... nie mogę
98 temu podołać, nie, [ADR: Mhm.] nie mogłam się z tym jakoś, y, z... y, ogarnąć. [ADR: Mhm.]
99 Y, ii, y... No a później to, że tak powiem, proza życia mnie dopadła, że, y, zaszłam w ciążę z
100 moją Magdą [imię zmienione] i stwierdziłam, że ja nie będę lekarzem, jeśli ja będę, y, miała
101 rodzinę [ADR: Mhm.] ii będę studiować, więc to jest po prostu... to jest niemożliwe. I
102 zrezygnowałam ze studiów. (.) Czyli praktycznie pierwszy rok, y, miałam zaliczony, y, m, m,
103 ii (.) egzaminy pozdawane [ADR: Mhm.] y, została mi tam... został mi, yy, egzamin komisyjny
104 z mikrobiologii, ale też go zdałam, bo tam cały rok praktycznie był wtedy gdzieś mocno
105 podcięty, jeśli chodzi o ten przedmiot, [ADR: Mhm.] y, i, y, y, rzuciłam studia [ADR: Mhm.]
106 po prostu. Zrezygnowałam, no nie wiem, to tak... [ADR: Mhm.] rzucić można może partnera
107 czy... [ADR: [śmiejch] ale tutaj zrezygnowałam ze studiów. [ADR: Mhm.] No i wtedy... że...
108 zajęliśmy się, że tak powiem, z, m, y, z moim, y, mężem już wówczas, y, mm, życiem
109 rodzinnym, no urodziła się Magda we Wrześniu, więc... yy, więc jak gdyby nau... z czym moja
110 mama się na przykład nie pogodziła, [ADR: Mhm.] bardzo, bardzo źle to... Zresztą rozumiem
111 ją, bo jak ja się tak bardzo starałam, po prostu nagle... to takie było trochę podejście, nie wiem,
112 dziewczyny fiu-bǫdziu po prostu. [ADR: No.] Starła się przez ileś lat, [ADR: No?] trzy lata
113 praktycznie zmarnowane, [ADR: Mhm.] po to żeby, y, zarzucić wszystko i zrezygnować, i
114 zmienić jak gdyby, yy, praktycznie opcję, no bo później postanowiłam pracować w oświacie.
115 [ADR: Mhm.] (.) No, i to też była ta... to też dziwna historia, w sensie, yy, bo nie wiem, ile,
116 yym... ile było w tym wyborze zawodu, mmm, pragmatyzmu, [ADR: Mhm.] bo, y (.) pracując
117 w oświacie w małej miejscowości można było liczyć na utrzymanie mieszkania. [ADR: Mhm.]
118 (.) I prawdopodobnie to był argument, który przemawiał, y, bardziej, ale p... [ADR: Mhm.]
119 przyznam, że, że to też było... to też było miejsce, gdzie ja się dobrze czułam. Bo zaczęłam
120 pracę od przedszkola. I później rozpoczęłam... y, m, zostałam przyjęta do przedszkola jako, m,
121 praktycznie nieprzygotowana osoba, pedagogicznie, [ADR: Mhm.] więc równolegle z tą... z

122 tymi pierwszymi dniami pracy, yy, robiłam kurs pedagogiczny, yy, i, y, po roku czasu
123 rozpoczęłam studia, nauczanie, y, y, początkowe. I też zdarzyłam się z rzeczywistością szkolną,
124 bo wówczas na... osoba pracująca w oświacie (.) mogła rozpocząć kier... mogła rozpocząć
125 studia, yym, takie, które byłyby... dawałyby wykształcenie czy dawałyby, y, osobę, która
126 znajdzie za... zatrudnienie tutaj, [ADR: Mhm.] y, w tym, y, w tym rejonie. No bo, y, oświata
127 była, m, w zarządzie, ym, takiej, taki... jak to się nazywało, [intonacja pytająca] inspektorat
128 oświaty, [ADR: Mhm.] y, i inspektor mnie wtedy... ja chciałam iść na biologię bądź chemię,
129 jak gdyby idąc, y, kierunkiem swoich zainteresowań, nie dostałam takiego pozwolenia i
130 poszłam na nauczanie zinteg... y, początkowe [ADR: Mhm.] wówczas. [ADR: Mhm.] I tak z
131 tego... z tej oferty, którą, y, pan mi właśnie wyznaczył, mogłam jeszcze robić matematykę
132 wtedy. Y, i nad tą matematyką się zastanawiałam, ale stwierdziłam, że nauczanie początkowe,
133 bo pracowałam w przedszkolu, więc [ADR: Mhm.] jak gdyby troszeczkę miałam już pojęcie o
134 [ADR: Mhm.] pracy z małymi dziećmi, i, yy, i jak gdyby, m, to... tego wyboru dokonałam
135 właśnie, y, [ADR: Mhm.] na podstawie tych doświadczeń. [ADR: Mhm.] No i równolegle
136 pracowałam i, y, studiowałam zaocznie, i tutaj, y, z... s... yy, widziałam duże plusy w tej, yy,
137 w tej, mm... no w tym zdobywaniu wykształcenia równolegle z pracą. Czyli [ADR: Mhm.] ta
138 praktyka dawała mi dużo, ymm... dużo... dużo zrozumienia, jeśli chodzi o zdobywanie teorii,
139 prawda czyli ja, y, mogłam tą zdobytą teorię weryfikować jak gdyby [ADR: Mhm.] niemalże
140 równolegle od razu w, yy, w praktyce. (.) No i później już, że tak powiem, y, praca zawodowa,
141 yy, dosyć mocno mnie pochłonęła. Korzystałam z różnych okazji, różnych kursów, różn...
142 dokształcać, [ADR: Mhm.] y, y, i, ym, pracowałam cztery lata w przedszkolu [ADR: Mhm.] i
143 później, jak się przeprowadziliśmy do DM [nazwa zmieniona – małe miasteczko na Dolnym
144 Śląsku], to, yy (.) dostałam, y, ofertę pracy w nauczaniu, [ADR: Mhm.] yy, mm, y,
145 początkowym, bo tak to się wówczas nazywało. [ADR: Mhm.] (.) No i tak... Pamiętam, w
146 pracy dost... yy, dostałam dużo, dużo pomocy od koleżanek, czyli takich uwag, takich, y, takich
147 rad, y, m, y, one były bardziej z pogranicza może nie dydaktyki, yy, a, ymmm, a pomocy na
148 przykład, no bo to, mm, co in... no... w... z... za moich czasów pierwszych lat pracy w szkole
149 to człowiek te wszystkie pomoce, które potrzebował do pracy, to sobie sam musiał wydziergać.
150 [ADR: Mhm.] Sam musiał powycinać, pomalować, pokolorować, liczmany, yy, teraz sporo jest
151 gotowych rzeczy, [ADR: Mhm.] y, i jak gdyby, mmm (.) mm, no, mniej czasu się z... y, m,
152 może nie traci, tylko mmniej czasu, yy, zajmuje przygotowywanie pomocy. [ADR: Mhm.] (.)
153 No i co też... to też dla współczesnych nauczycieli to jest takie, yyy, śmieszne, ja na przykład

154 teraz jak, jak przechodziłyśmy przez szkołę, no to miałam w swoich zakamarkach jakieś tam
155 jeszcze liczmany przygotowane kiedyś, kiedyś i mam do nich sentyment, bo wkład pracy jak
156 gdyby jest spory, i tak przekładałam je. Nie wykorzystuję, [ADR: Mhm.] albo rzadko, [ADR:
157 Mhm.] ale one, one sobie, yy, one sobie są, y, ze świadomością tego, ile, y, nauczycielki sprzed
158 tych trzydziestu paru lat musiały [ADR: Mhm.] (.) poświęcić na nie czasu. (.) No i (.) yym...
159 (.) No i cóż, i zawodowo jak gyby... mam sporo, że tak powiem, po tych trzydziestu paru latach
160 mam, y, sporo, yy, siły, w sensie sporo, sporo energii, sporo chęci, [ADR: Mhm.] nie
161 dostrzegam, chociaż jestem, e, rok przed emeryturą, nie dostrzegam potrzeby odejścia na
162 emeryturę [ADR: Mhm.] czy potrzeby, czy jakiejś... żeby się... żeby rzucić to i odejść po
163 prostu, yy, choć przyznaję, że mam, y, świadomość, y, przepaści między rodzicami a mną i
164 pojmowania pewnych rzeczy, no bo to jednak jest po prostu różnica wiekowa duża, więc, yy,
165 więc... a człowiek ma też pewne, yy, pewne starzenie, prawda. Ja za wszelką cenę chcę
166 nauczyć, a rodzic za wszelką cenę stara się wymigać od pewnych rzeczy, [śmiech] które
167 powinien, yy, zrealizować już z pozycji swoje... y, swo... swojej, rodzica, w stosunku do
168 własnego rodzzonego dziecka, zabiegając o jego dobry poziom, yy, rozwoju i, y, umiejętności,
169 które będą prawdopodobnie ułatwiać życie, no nie. Więc to zderzenie jest takie, które jest, jest
170 czymś takim, co, [ADR: Mhm.] co dostrzegam, i to jest jedyna przesłanka, która ewentualnie
171 mówi mi, że może jednak człowiek powinien odejść na emeryturę i [ADR: Mhm.] ewentualnie
172 zwolnić miejsce, y, młodszemu. Póki co nie ma młodszych czekających, yy, do zatrudnienia,
173 [ADR: Mhm.] bo to też jest znamię czasu, y, współczesnego, że ludzie wybierają inne zawody,
174 lepiej płatne, bo to (.) nie zawsze jest tylko powołanie. [ADR: Mhm.] Tenże zawód. No i tak...
175 Nie wiem, tak ślizgiem przeszłam przez ten czas... **ADR: Nie szkodzi. Kamila:** ...y, dorosły.
176 [śmiech]

177 **ADR: Nie szkodzi. To dopytamy. Czy co... jeszcze coś by pani chciała dodać, pani Kamilo,**
178 **czy, ten, czy już, yy...**

179 **Kamila:** No...

180 **ADR: ...do tej historii?**

181 **Kamila:** ...tak właśnie... nie wiem, tak właśnie ślizgnęłam się, y, y, y, myślę, mmm, i... i...
182 (.) Nie, to, bo...

183 **ADR: (00:15:16 - zakłócone przez wejście w słowo)**

184 **Kamila:** Bo ja... proponuję dopytać, bo...

185 **ADR:** Y, dobra, to, y, pani Kamilo, bo wspominała pani o swoich rodzicach i tak dość, yy,
186 dość ta historia była taka gęsta, ale też nie powiedziała pani dokładnie, yy, o swoich
187 rodzicach, co robili, kim byli...

188 **Kamila:** Ano właśnie.

189 **ADR:** Tak? Kim byli...

190 **Kamila:** Mhm.

191 **ADR:** ...pani rodzice, i...

192 **Kamila:** Tak.

193 **ADR:** ...y, o tym domu pani rodzinnym, czy miała...

194 **Kamila:** Mhm.

195 **ADR:** ...pani rodzeństwo, czy jak tam ten dom rodzinny...

196 **Kamila:** A faktycznie. O, no. [śmiech]

197 **ADR:** [śmiech] No. To... (.) poproszę.

198 **Kamila:** Faktycznie, no. Taki... A to jest istotny szczegół, no.

199 **ADR:** No tak, właś...

200 **Kamila:** No niedobrze, niedobrze.

201 **ADR:** [śmiech]

202 **Kamila:** Y...

203 **ADR:** To nie szkodzi, proszę mówić.

204 **Kamila:** Ym, rodzice należeli moim zdaniem do, do tak zwanej klasy średniej. [ADR: Mhm.]
205 Tato był, y, wykształconym, y, wy... y, technikiem, po technikum, y, mechanicznym, [ADR:
206 Mhm.] pracował, ym, w sumie to całe ż... całe swoje... całe życie to, które ja pamiętam, to tata

207 pracował w wodociągach i miał, y, s... p... y, piastował kierownicze stanowisko, był
208 kierownikiem wodociągów i kanalizacji w RB. I, yy, ii z pracy taty pamiętam właśnie
209 przeróżne, y, przeróżne historie związane z awariami wody [ADR: Aha.] i oczywiście
210 nieobecności, bo tam nadzorował swoich pracowników. Mama natomiast była urzędnikiem
211 pocztowym, yy, z tym że, ymm, z tym że wykształcenie ma... mama miała średnie
212 wykształcenie i zdobyła je też, y, zdobyła je też tak jak no w pewnym sensie... znaczy
213 dokładnie ja, jako pracująca osoba. Y, miała jakieś perypetie, y, szkolne, y, babcia tam często
214 wyrzucała mamie właśnie, że zrezygnowała ze szkoły, p... i była w szkole pedagogicznej.
215 [ADR: Mhm.] Zrezygnowała z niej, y, bo źle się czuła w internacie, nie poradziła sobie z tym,
216 po prostu chciała już iść do domu, nie... jako, jako taka sz... mm, dziewczyna młoda po
217 podstawówce nie dała sobie rady, y, w, y, w internacie i, i to, to średnie wykształcenie maturalne
218 robiła już jako osoba pracująca, ze mną małą. [ADR: Mhm.] Miałam jeszcze, yy, dwóch braci,
219 [ADR: Mhm.] y, jeden z braci był cztery la... jest cztery lata młodszy ode mnie, y, i, ym (.) i
220 no takie s... pamiętam takie spory różne i kłótnie braterskie, y, rywalizację o jakieś tam, yy,
221 jakieś tam, mmm, przedmioty. Zazdrościłam bratu bardzo, bo dostał na komunię rower, a ja
222 [ADR: Mhm.] roweru wciąż nie miałam. [ADR: Mhm.] [śmiech] Więc tam, yym, ta, ta zazdrość
223 rodzeństw... y, no, w... [ADR: Mhm.] mm, braterska, yy, pam... znaczy tak, y, mocno ją
224 pamiętam po prostu. [ADR: Mhm, mhm, mhm.] Yyy, jak był brat, y, mały, to z opowieści
225 rodziców, y, pamiętam, że jak płakał, to tam landrynkę mu podałam na przykład, [ADR:
226 [śmiech]] yy, że jakiś tam, yym... y, jakieś rozkopanie mnie z agrałką wspominaną [ADR:
227 Aha.] dzisiaj wcześniej [ADR: Aha.] spinałam, no nie, bo on tu się r... roz... roz... rozkopał,
228 a, [ADR: Mhm.] yyy, śpią te... mm, noworodki, y, wówczas miały takie okrycie pieluszkowe
229 tylko, [ADR: Mhm.] więc tak to się zapinało, jakoś sprytnie zawiązywało, nie zapinało, tylko
230 tak się zaplatało tą pieluszczyką, y, tetrową i tworzyło się taki właśnie, y, zabezpieczenie
231 pieluchy tej, która, yy, zbierała, mmm, no, te wiadome rzeczy. Więc ta agrałka i ta landrynka
232 jest [ADR: Mhm.] taką powierzchnią właśnie troskliwej siostry o brata. Ale ja to z miłością
233 zrobiłam, na pewno nie zrobiłam tego, y, w jakiś sposób, y, szczególny... y, znaczy złośliwy
234 [ADR: Aha.] czy, czy, yyy... Nie, nie miałam w sobie czegoś takiego, nie, nie pamiętam w
235 ogóle tego, żebym była zazdrosna o brata, no bo cztery lata różnicy, ja byłam czteroletnią
236 dziewczyną, jak się urodził, y, y, m, m, młody, i musiał pochłonać na pewno jakoś tam mamę,
237 babcię bardziej. Nie, nie znam takiego swojego doświadczenia, żebym była i żebym robiła...
238 bo z opowieści rodziców nie było czegoś, żebym robiła wyrzuty, że poświęcają więcej czasu

239 Pawłowi [imię zmienione], a, a ja porzucona, yy, byłam, nie mam czegoś takiego, natomiast
240 jak, yy, dwanaście lat, y, miałam, jak się... jak mama zaszła w ciążę z moim, y, drugim bratem
241 (.) więc pamiętam, że się bardzo wstydziłam ciąży mamy. [ADR: Mhm.] Po prostu to było dla
242 mnie ź... to jest... to było dla mnie nie do przyjęcia i koleżanki mnie tam, y, na podwórku, y,
243 wypytywały, że mama... że będziemy dzidziusia mieć, ja absolutnie, żadnego dzidziusia, mama
244 ma przepuklinę. [śmiech] Więc to po prostu było... Ja się tak strasznie wstydziłam tego, że
245 [ADR: Aha.] mama jest w ciąży, że, yy... A poza tym oni nigdy ze m... oni ze mną nie
246 porozmawiali w ogóle o tym. [ADR: Mhm.] To po prostu... Ja obserwowałam coś i ja się na
247 podwórku niejako dowiedziałam o tym, że mama jest w ciąży. [ADR: Mhm.] Więc... Ja
248 widziałam zmiany, bo fizycznie widziałam te zmiany, ale też sama nie pytałam (.) no tak jakoś.
249 [ADR: Mhm.] Tak było, no nie. [ADR: No.] Ale później jako, jako opiekunka mojego, yym,
250 młodszego brata, y, najmłodszego brata, [ADR: Mhm.] no to byłam... (.) to matczyne instynkty
251 się już we mnie odezwały, pewnie w związku z, yy (.) hormonem... z hormonami, [ADR:
252 Mhm.] które się zaczęły b... zaczęły buzować wówczas. Ale ten, ale właśnie, yy... No i, i... i
253 mam też, y, sporą, sporą więc do tej pory z młodszym bratem, [ADR: Aha.] emocjonalną, z, z,
254 z tym starszym, cztery lata młodszym ode mnie, [ADR: Mhm.] yym (.) też, ale taka jest
255 luźniejsza. Tamtych się zawsze troszczy i opiekuję jak gdyby. [ADR: Mhm.] Cały czas jest pod
256 moją jakąś... pod moim skrzydłem takim (.) yy, starszej siostry.

257 **ADR: A co bia... bracia robią teraz?**

258 **Kamila:** Bracia obaj, y, obaj jeżdżą, y, ym... pracują w firmie transportowej [ADR: Mhm.] i
259 jeżdżą tirami.

260 **ADR: Mhm. (.) A po Polsce czy po świecie? [śmiech]**

261 **Kamila:** Po Polsce.

262 **ADR: Mhm.**

263 **Kamila:** Po świecie.

264 **ADR: Po ś... mhm.**

265 **Kamila:** Po świecie. [ADR: Mhm.] Tak że po Europie, yy, całej ii, ii... [ADR: Mhm.] Tak że,
266 tak że... nom. [ADR: Mhm.] Pracują, taką mają... taką... Jeden z nich, y, ten właśnie, ten mój,

267 ym (.) Paweł, cztery lata młodszy, to jest jego pasja, tak że on [ADR: Aha.] całe życie marzył
268 o tym, żeby pracować [ADR: Aha.] jako kierowca tira. Tak że... A ten... a drugi po prostu tak
269 (.) sobie (.) [ADR: Mhm.] yy, tak sobie... taki zawód wybrał, nie wiem, czy, czy za, za, y, y...
270 jak gdyby w konsekwencji tego, że starszy brat się tym zajmuje, [ADR: Mhm.] czy, czy... tego
271 nie wiem, tego nie zbadalam... (.) Młodszy brat (.) ymm, wychowywał się, ymm (.) m... Boże,
272 ile miał lat? Ja sobie policzę. (.) Szesnaście lat miał, jak mama zmarła. [ADR: Mhm.] To był
273 takim młodym chłopcem bardzo. [ADR: Mhm.] (.) Ja nawet miałam taki, taki moment, yy, w
274 życiu, że, y, czułam się za niego odpowiedzialna, ale jak gdyby nie mogłam... no nie mogłam
275 przeskoczyć, ymm (.) ym, p... tej, tej, m... (.) bariery. Ja już miałam Magdę ii, yym... jak
276 gdyby nie mogłam, nie mogłam żyć dwoma domami jak gdyby po śmierci mamy. [ADR:
277 Mhm.] I na początku miałam t... ta... taki dosyć, m, spory dyskomfort, yy, psychiczny, ale
278 później, ym, no po prostu musiałam sobie z tym poradzić, y, [ADR: Mhm.] żeby, yy, żeby...
279 no musiałam dokonać wyboru, prawda, czyli (.) jeden dom, a, mmm... [ADR: No tak.]
280 towarzystwo, jakiś tam nadzór i jakiś tam... towarzystwo brata, y... nadzór to mocne słowo,
281 [ADR: Mhm.] ale taka właśnie... taka opieka, yyy, kobieco...yy...siostrzana była (.) jak
282 gdyby na drugim planie.

283 **ADR: Mhm. Mhm. (.) Okej. Ee, pani Kamilo, a, y, parę słów jakby pani opowiedziała**
284 **właśnie... bo mówiła pani o Magdzie, o córce...**

285 **Kamila: Mhm.**

286 **ADR: ...i o par... prę słów o swoim domu, jakby już o swojej rodzinie założonej przez**
287 **panią.**

288 **Kamila: Mhm. (.) Mm, no to, yyy, dziewczyny moje (.) bo dwie córki mam (.) ymm (.) między**
289 **nimi jest sześć lat, yy, różnicy, [ADR: Mhm.] z tym że w międzyczasie miałam jeszcze takie**
290 **przypadki, yyy, ciąży niedonoszonej, b... ciąży, mmm... jeszcze miałam dwie ciąży między**
291 **dziewczynami. Tak że jestem [ADR: Mhm.] kobietą po przejściach. (.) Nawiasem mówiąc,**
292 **yym, miałam ciążę bliźniaczą [ADR: Mhm.] i przeszłam też sporą traumę, bo one się urodziły**
293 **z wa... yy, rozwijały się z wadami po prostu, [ADR: Mhm.] dziewczynki też, dwie (.) i, yy, po**
294 **urodzeniu mieliśmy kłopot z, yy, z pochowaniem ich po ludzku, że tak się wyrażę, po ludzku,**
295 **jako katoliczka, na cmentarzu, bo ksiądz nieochrzczonych dzieci nie chciał chować. I takie to**
296 **jest duże zdarzenie z, y, z, y, obecną, yy, [ADR: Mhm.] sytuacją, kiedy się grzmi o, y, o (.)**

297 dbaniu o dziecko od chwili poczęcia, tylko sześćpółmiesięczne dziecko okazało się nie (.)
298 człowiekiem, więc nie mogło być pochowane na cmentarzu. Znaczy na cmentarzu zostało
299 pochowane, ale, że tak powiem, bez obsługi, yyy, kościelnej, yy, tylko przez, y, firmę, y,
300 pogrzebową. Tak że to taka masakra jest. Y, i, y, to je... to było sporo lat temu, bo to było
301 trzydzieści, yym, trzydzieści cztery [ADR: Mhm.] lata temu... czyli może... momencik,
302 trzydzieści cztery lata temu, tak (.) a, y, przypadek z ubiegłego roku, [ADR: Mhm.] tutaj z
303 okolicy, też taki, że dziewczyna miała wypadek samochodowy [ADR: Mhm.] i niestety straciła
304 dziecko, i to dziecko ośmiomiesięczne nie zostało przez księdza pochowane na cmentarzu. (.)
305 Więc takie są realia jak gdyby Kościoła, który dba o... Ja jestem osobą wierzącą, [ADR: Mhm.]
306 jestem katoliczką, bez dwóch zdań. Dbam... Y, i też nie jestem za, y, y, za, mmm, no... może
307 nie, nie... No nie chciałabym się [ADR: Mhm.] rozwodzić, ale, [ADR: No.] ale to jest ogromne
308 zderzenie idei Kościoła, dbania o dziecko, yyy, poczęte, [ADR: Mhm.] a, y, traktowania później
309 w tych różnych sytuacjach życiowych... [ADR: Mhm.] Nie wiem, jakie, jakie przepisy mogą,
310 yy, księdzem, [ADR: Mhm.] nie wiem, powodować, żeby, y, tego typu bariery osobie, która
311 jest wierząca, chodząca do kościoła, [ADR: Mhm.] praktykująca, no po prostu... Ja nie byłam
312 osobą taką, którą ksiądz gdzieś tam, [ADR: Mhm.] yy, no (.) nie widział, [ADR: Mhm.] nie
313 znał. Tak że można nabrać dystansu do pewnych rzeczy i mieć [ADR: Mhm.] pewne pretensje
314 do, do życia i do idei, które się słyszy, [ADR: Mhm.] y, którym hołduje, yy, Kościół. Czy też,
315 mm (.) jego (.) no urzędnicy, czyli, [ADR: Mhm.] czyli księży czy (.) jak zwał to zwa... tak
316 zwał. [ADR: Mhm.] No, i dziewczyny ze szkoły chodziły, były sobie zwykłymi uczennicami,
317 ja nie byłam osobą bardzo dbającą o, yy, nienaganność, yy, ymm, kształcenia, zawsze, zawsze
318 hołdowałam zasadzie, że to, co zdobędzie sama, ale przy moim takim szturchaniu, takim,
319 prawda. Czyli ja tam kontrolowałam, patrzyłam... zerkałam do zeszytu, yym, kontrolowałam
320 oceny, yy, [ADR: Mhm.] ii, yy, ii... (.) nie wiem, w taki sposób wspi... wspierałam, tak mi się
321 wydaje. Tu trzeba byłoby porozmawiać z moimi dziewczynami, co one by na ten temat [ADR:
322 [śmiech]] powiedziały. Mamą byłam surową. Krzyczącą... [ADR: Mhm. [śmiech]] y, czasami
323 klapsa dającą [ADR: Mhm.] niestety, yy, ii, yy... krzyczącą, no. Tak można powiedzieć. (.)
324 [ADR: Mhm.] M, i co, no i dziewczyny są, mm... Ma... Marysia [imię zmienione] skończyła
325 socjologię, Magda [ADR: Mhm.] z... rzuciła polonistykę i nie skończyła jej, zawodowo jest jej
326 do... niepotrzebna, [ADR: Mhm.] nie ma ambicji, chociaż ja bardzo chciałam, żeby skończyła,
327 bo ona jest, y, zdolną bestią, no ale...

328 **ADR: A co robi?**

329 **Kamila:** Y, pracuje, yy, prowadzi, yy, firmę [ADR: Mhm.] wraz, y, z mężem. [ADR: Mhm.]
330 Czyli zam... zamawia okna i później rozliczenia robi, jakieś [ADR: Mmm.] takie [ADR: Mhm.]
331 te rzeczy. Ymm, pracuje też w, y, w, y, z... zakładzie firmowym okiennym, więc spotyka
332 [ADR: Mhm.] się z klientami [ADR: Mhm, mhm, mhm.] jak gdyby, y, mm, pokazuje jakieś te
333 albumy... [ADR: Mhm.] nie albumy, tylko katalogi i [ADR: No, no.] tak dalej, nie. Tak że
334 prowadzi firmę razem z mężem.

335 **ADR: A druga córka?**

336 **Kamila:** A druga córka, y, pracuje... skończyła socjologię i pracuje jako, y... pracuje w, y,
337 Euroregionie, y, czyli, y, pisze projekty, [ADR: Mhm.] ym, kontrol... przepraszam, pisze z...
338 y, y, m, m (.) tworzy ofertę, yy, projektową, y, dla, y, różnych, yy, jednostek, czy oświatowych,
339 [ADR: Aha.] czy domów kultury, czy, yy, urzędów miasta [ADR: Mhm.] i gminy, sołectw
340 [ADR: Aha.] i tak dalej, i to są środki unijne, [ADR: Aha.] które później sprawdza, y, rozlicza,
341 yy, i [ADR: Mhm.] prze... przekierowuje dalej, do, do wy... wyższego, y, jak gdyby pułapu
342 kontroli, no nie. [ADR: Mhm.] Więc, y, to jest, mmm (.) yy (.) no tako zgrabnie nazwać, no to
343 pisanie, rozliczanie [ADR: No tak.] projektów [ADR: Mhm.] unijnych. [ADR: Mhm. Okej.] Po
344 prostu.

345 **ADR: Aa dziewczyny mają dzieci?**

346 **Kamila:** Mają dzieci. Mam czworo wnuków. [śmiech]

347 **ADR: A jakie... jacy są wnukowie? [śmiech]**

348 **Kamila:** No powiem ci, ymm, cały czas nie dowierzam, [ADR: Aha.] że mam taki/ mam takie
349 wnuki duże, no bo najstarszy wnuk idzie teraz do liceum, [ADR: Mhm.] yy, wszystkie są sz...
350 w wieku szkolnym już, yy, tak że już nie mam małych, są wszystkie, mmm... (.) Najmłodsza
351 wnuczka jest, y... zdała do trzeciej klasy, [ADR: Aha?] y, szkoły podstawowej, no wnuki to
352 jest odrębna historia, mm, taka, jeśli chodzi o...

353 **ADR: Proszę opowiedzieć.**

354 **Kamila:** Tak?

355 **ADR: No pewnie.**

356 **Kamila:** Y, y, wnuki to jest taka duża, duża radość. Y, duży taki... Znaczy, ym, przepraszam,
357 z... z... y, zawsze inaczej. [ADR: Mhm.] Jak, y, Magda była w ciąży, z Olgierdem [imię
358 zmienione] (.) y, z moim wnukiem najstarszym, [ADR: Mhm.] to ja się strasznie o nią
359 martwiłam. [ADR: Mhm.] Ja byłam po prostu przerażona, że ona jest w ciąży. [ADR: Mhm.]
360 Ja też... ciążę też przechodziłam, bo przeszłam przez te kilka... przez tą ciążę bliźniaczą,
361 [ADR: Mhm.] y, później poroniłam i później z Marysią to byłam cały czas w ciąży w... jakby
362 drżąca, [ADR: Mhm.] bojąca się [ADR: Mhm, mhm.] i jak gdyby... No bo te przejścia jakieś
363 miałam swoje. Więc to po prostu była n... naturalne. I, i ja się martwiłam o nią bardzo. Więc
364 ja nie myślałam, że ja będę babcią [ADR: Mhm.] i że ona urodzi jakiegoś bąbla, dzidziusia
365 małego, [ADR: Mhm.] tylko ja się cały czas martwiłam, że ona musi przez to wszystko
366 przechodzić, yy, ale mając balast swoich, [ADR: Mhm.] y, przeżyć. A ona przechodziła lekko,
367 zwyczajnie, naturalnie, bez, yyy... [ADR: Mhm.] nie był to stan chorobowy, był to stan
368 naturalny i urodziła też w sposób, yy, mm, naturalny. [ADR: Mhm.] No, no poród to ja po
369 prostu siwiałam.

370 **ADR: [śmiech]**

371 **Kamila:** Jak gdyby... [ADR: Mhm.] Bo ja też tak mak/ Magdę rodziłam, to miałam takie...
372 taką, y, taką, y... też taka samotna byłam [ADR: Aha.] na tym... na tej porodówce, [ADR:
373 Mhm.] bo, yy, urodziłam... Magda się urodziła w niedzielę, y, w niedzielę jakiś w tym czasie
374 serial leciał w telewizji. [ADR: O Jezu. [śmiech]] Ja nie miałam jak gdyby... ja byłam sama.
375 [ADR: No. [śmiech]] Nawet jak się coś zaczęło, to ja się po prostu musiałam drzeć, jakaś
376 pacjentka zawołała [ADR: Aha.] położną... [ADR: Aha.] Bo jak Marysię rodziłam, to była
377 fantastyczna, y, [ADR: Mhm.] opieka. Po prostu położna była cały czas ze mną, [ADR: Mhm.]
378 była, y... rozmawiała ze mną, y, [ADR: Mhm.] doradzała mi, to jest po prostu... dwie różne
379 historie, [ADR: Mhm.] poród... pierwszy mój poród, a później ten poród, kiedy Marysia się
380 urodziła, tak że [ADR: Mhm.] druga córka.

381 **ADR: A to jest ile lat różnicy?**

382 **Kamila:** Sześć lat różnicy między nimi jest.

383 **ADR: Mhm.**

384 **Kamila:** Yy, i to były też jeszcze, jeszcze lata Marysi... Poród Marysi to jeszcze też się
385 odbywał tak, że nie było porodów rodzinnych, [ADR: No, no, no.] yy, jeszcze położ...
386 położnictwo było, y, zamknięte, [ADR: No, no.] y, i oddział noworodkowy zamknięty przed,
387 y, rodzicami, m, matka nie leżała z dzieckiem swoim, [ADR: Mhm.] tylko dziecko było
388 przynoszone do karmienia i po karmieniu zabierane. [ADR: Mhm.] (.) No ja wiem, że
389 wzbudziłam sensację, jak Marysię urodziłam, bo, bo prosiłam pielęgniarkę położną, która, yy,
390 dż... z po... z... nie położną, tylko, y, z nowo/ z oddziału noworodków, kiedy prosiłam ją, żeby
391 mi dziecko rozpakowała z tego takiego zawijasa, bo ja tylko bużkę widziałam. Bo ja chciałam
392 zobaczyć to. Bo po porodzie [ADR: No.] nie pamiętam. [ADR: No.] Ona, m... Pielęgniarki ją
393 przytuliły, ale jakoś tak nie... y, jak gdyby ja chciałam na trzeźwo już zobaczyć, [ADR: No,
394 no, no.] już po emocjach, po nowych... [ADR: Mhm.] zobaczyć dziecko, paluszki i tak dalej,
395 [ADR: No, no.] to ona z zrobiła mi awanturę, że co ja chcę, jak to. Ja mówię: "No ale ja chcę
396 zobaczyć swoje dziecko. To proszę, [ADR: Aha.] ja sobie je sama rozpa..." - "Absolutnie, nie
397 można rozpakować, bo później krzywdę się robi dziecku". Jak się robi krzywdę dziecku, no?
398 [śmiech] [ADR: [śmiech]] Zawsze były, zawsze były [ADR: Aha.] jakieś na... na, na drodze
399 człowiek ma osoby, które, yyy, dziwnie przyjmują naturalne rzeczy, prawda.

400 **ADR: Aha. Jasne.**

401 **Kamila:** No. Tak że...

402 **ADR: A pozostałe wnuki jak się rodziły?**

403 **Kamila:** A jak się rodziły pozostałe wnuki, to już byłam spokojniejsza. [ADR: Mhm.] W sensie
404 już inaczej. Y,ń...ń... nie traktowałam tego jako dramatu mojego dziecka, [ADR: Mhm.]
405 rodzonego, tylko już jak gdyby... ja już to odsunęłam [ADR: Mhm.] od siebie. Czyli moja
406 [ADR: Jasne.] pępowina została wtedy prawdopodobnie odcięta [ADR: Mhm.] i ja już po
407 prostu, y, y... Owszem, w emocjach, y, [ADR: No.] z przeżyciem, ale nie takim panicznym,
408 jak Magda była w ciąży. [ADR: Aha.] Tak że... Tak że to może taki chrzest bojowy był, y, w
409 sensie, yym, [ADR: Mhm.] to doświadczenie. [ADR: Okej.] Babcierzyństwa. No. [śmiech]

410 **?(00:32:21 - niezrozumiałe kwestie związane z nałożeniem się na siebie wypowiedzi)**

411 **ADR: Mąż, partner życiowy? Bo o nim nie było ani słowa. [śmiech]**

412 **Kamila:** Nie było ani słowa, no popatrz, no faktycznie.

413 **ADR:** Jak się państwo poznali, ta, ta... taka historia...

414 **Kamila:** No my jesteśmy...

415 **ADR:** ...która za tym stoi.

416 **Kamila:** My jesteśmy, y... No patrz, jak chaotycznie to wszystko...

417 **ADR:** [śmiech]

418 **Kamila:** ...opowiadam.

419 **ADR:** Ale to i tak jest bardzo uporządkowane. Proszę się nie przejmować.

420 **Kamila:** Aha. Ym, yy, my jesteśmy znajo... my jesteśmy znajomymi z liceum. [ADR: Mhm.]

421 Chodziliśmy razem do jednej klasy, jesteśmy równolatkami, [ADR: Mhm.] y, poznaliśmy się

422 w liceum, z tym że pod koniec liceum w zasadzie jakaś taka iskerka, yy, yy, mm, iskerka,

423 ymm (.) ymm, pomiędzy nami błysnęła, [ADR: Mhm.] ym, i... ale później ona... ja ją zupełnie

424 wy... [ADR: Mhm.] wyrzuciłam z, z głowy, bo ja miałam wrażenie, że ja tutaj będę jakąś, nie

425 wiem, y, [ADR: Mhm.] pocieszycielką po jakimś tam związku innym [ADR: Mhm.] z inną, y,

426 panną [ADR: Mhm.] i ja to po prostu: "Nie, nie, kolego, nie, nie, nie", [ADR: Mhm. Mhm.] no

427 i później ja, jak się dostałam... y, jak, ym, te swoje perypetie szkolne jak gdyby różne, y, [ADR:

428 Mhm.] miałam, to, m, jak gdyby... po... m, poznawałam jakichś, jakichś, ymm, mm, jakichś,

429 y, chłopców, y, że tak powiem, ale nie (.) nie, nie zdobyłam... nie, nie... ta... tą iskłę miałam

430 [ADR: Aha.] yy, z tyłu głowy (.) no i później na jakimś byłam s... we R [nazwa zmieniona –

431 duże miasto w południowej Polsce] na jakimś, y, yy (.) mm... Przypadkowo zupełnie

432 spotkaliśmy się na [ADR: Mhm.] Świerkowej [nazwa zmieniona – ulica w mieście R], czy to

433 Polkowskiego [nazwa zmieniona – ulica w mieście R] teraz, przed samym wejściem do Rynku,

434 y, [ADR: No, no, no.] wiem, że ja szłam z koleżanką, spotkałam tam mojego Bartka [imię

435 zmienione], y, z kolegą [ADR: Mhm.] i ja jak go wtedy zobaczyłam, to ja stwierdziłam, że nie,

436 nie, nie, to po prostu to jest to. [ADR: Mhm.] [śmiech] I myśmy się... i myśmy, yy... I to jak

437 gdyby tak... No, spotkaliśmy się, znajomi z liceum, a byliśmy, [ADR: Mhm.] że tak powiem,

438 yy, moż... No że... nie że tak powiem, tylko po prostu, yyy, sporo ze sobą rozmawialiśmy,

439 [ADR: Mhm, mhm.] spędzaliśmy sporo czasu ze sobą wcześniej, więc znaliśmy się, no więc,

440 y, z przyjemnością poszliśmy na herbatę, chyba na pizzę do, do, do, m, pizzerii, która była

441 [ADR: Aha.] wtedy jedna jedyna w Rynku [ADR: [śmiech] Mhm.] (.) y, i, yy... no i tak właśnie.

442 I tak zaczęli... Później ja byłam w szkole pielęgniarzkiej, [ADR: Mhm.] zламаłam sobie, y...
443 zwichnęłam sobie nogę w kostce, y, [ADR: Mhm.] później były ferie zimowe i on do mnie
444 przyjeżdżał, yy, na ferie, [ADR: Mhm.] odwiedzić mnie, bo byłam, że tak powie... że... w
445 sensie chorą osobą, [ADR: Mhm.] potrzebującą wsparcia, [śmiech] [ADR: [śmiech]] tak że
446 mnie odwiedzał, [ADR: Mhm.] yy, codziennie, no i tak, tak się zaczęło. [ADR: Mhm.] (.)
447 Ymmm, wtedy studiował, yym... (.) znaczy studiował i skończył studia, y, prawo, [ADR:
448 Mhm.] mmm (.) y, dzień/ y, w trybie normalnym, [ADR: Mhm.] stacjonarnym [ADR: Mhm.] i
449 jak wzięliśmy ślub, to...

450 **ADR: Do R?**

451 **Kamila:** ...przeniósł się... R, tak. [ADR: Mhm.] Na uniwersytecie (.) X [nazwa ukryta] [ADR:
452 Aha. [śmiech]] [śmiech] wówczas...

453 **ADR: Wtedy było.**

454 **Kamila:** ...tak było, tak, ym (.) y, ii... sskończył zaocznie [ADR: Mhm.] studia, przeniósł się
455 zaocznie, yy, starał się bardzo zaocznie zdobywać... jak, y, był na zaocznych studiach,
456 zdobywać bardzo wysokie noty, bo mówił, że ja jestem dla niego dużą mobilizacją. [ADR:
457 Mhm. [śmiech]] (.) No. Wprawdzie moja mama stwierdziła, że, że ani ja nie skończę studiów,
458 ani, ani Bartek nie skończy studiów, bo [ADR: Mhm.] popełnili błędy, [ADR: Aha.] w sensie
459 życiowe [ADR: Mhm.] i złe decyzje podjęliśmy, yy, w życiu, no i ja tylko ubolewałam właśnie,
460 że mama nie dożyła tego s... tego czasu, kiedy skończyłam studia, [ADR: Mhm.] (.) bo to takie
461 było, yy... no po prostu mogłaby być dumniejsza, no bo... [ADR: Mhm.] dumna [śmiech] może
462 [ADR: Mhm.] ze mnie. Y, i, yy... Bartek skończył normalnie, bez, bez [ADR: Mhm.] powtórek,
463 bez tego, obronił pracę, nawiasem mówiąc, m, przepisywałam tą pracę, y, mmu na maszynie,
464 [ADR: [śmiech]] takiej, takiej, wiesz, prawdziwej. [śmiech] Z trzema kopiami, [ADR: Aha.]
465 yy, i ten, ii, yy, jego profesor, promotor, y, po prostu był pewien podziwu dla mnie, że ja mu
466 [ADR: Mhm.] to przepisałam, że [ADR: Mhm.] jak to możliwe, żeby... (.) że ktoś... po prostu
467 są sekretarki, są specjalne [ADR: Aha.] osoby do pisania. [śmiech] Specjalnie przeszkolone,
468 żeby pisać na maszynie. [ADR: Mhm.] A tutaj ja dokonałam takiego wyczynu. (.) No i też
469 byłam na obronie jego pracy, [ADR: Mhm.] mmm, zaproszona przez tego promotora, bo on był
470 taki właśnie, yyym, przyjacielski bardzo, [ADR: Mhm.] pan profesor Olchowski [nazwisko
471 zmienione] [ADR: Mhm.] zresztą (.) mąż pisał pracę z, yyy, z historii prawa [ADR: Mhm.] (.)

472 i, yy... bo pasjonuje się historią w ogóle. [ADR: Mhm.] Czyta miliony książek historycznych,
473 próbuje mnie zarazić [ADR: Mhm.] historią, ale ja bardzo mało wiem [ADR: [śmiech]] i, y, aż
474 wstyd przyznać (.) bo historia [ADR: Mhm.] jakoś tak została p... nie wiem, ja ją tak
475 traktowałam źle w szkole czy, nie wiem, [ADR: Mhm, mhm.] nie wiem, dlaczego. Teraz kilka
476 razy próbowałam coś tam w... że tak powiem, się podszkolić, ale to, yym, no z... nie... może
477 nie teraz, tylko jak gdyby [ADR: Mhm.] w przeciągu naszego życia całego, [ADR: No, no.] to
478 tam popełniłam jakąś, mm, Polskę Piastów, Polskę Jagiellonów, y, przeczytałam, bo to się
479 bardzo fajnie czyta, jak taką po prostu powieść, [ADR: Aha.] yy, z przyjemnością, ale niestety
480 w głowie mi nie zostaje dużo [ADR: Mhm.] [śmiech] wiedzy historycznej. Więc nie jest to, yy,
481 nie jest to, yyy, mm, nie jest to moja dziedzina. [ADR: Mhm.] Zdecydowanie przyrodnicze
482 nauki [ADR: Mm.] bliższe. Choć, yy, choć poza geografią. [ADR: Aha.] [śmiech] [ADR:
483 [śmiech]] Znaczy, z... yy (.) ymm, geografia po prostu jest, yy... (.) No, no n... z g... e,
484 geografię z... ym, y, z... To znaczy, yy, źle to może, źle to może w... yy, nazywam, ale
485 geografia jest bardzo ciekawa i dużo [ADR: Mhm.] wiem, dużo umiem, ale z matm... Po prostu
486 w wieku pięćdziesięciu dziewięciu lat stwierdzam, że jeśli nie korzystam z mapy, to po prostu
487 zapominam o pewnych rzeczach. [ADR: Okej.] O. [ADR: Mhm.] Tak bym to podsumowała.
488 [ADR: Mhm.] (.) No i, yy, co, co jeszcze o, yy, rodzinna/ o rodzinnych naszych, naszych... No
489 mamy, mamy rodzinnie... dobrze nam się układa, dobrze się żyje, yy, z, yym... wydaje mi się,
490 że takie mamy małżeństwo, [ADR: Mhm.] yy, partnerskie, dobre, yy, mm, mogę życzyć jak
491 gdyby każdej, mm, młodej parze czy takiego... czy każdej parze [ADR: Mhm.] takiego życia i
492 takiego, ymm, takiego związku, chociaż, y, praca zawodowa zawsze jest, ym... pochłania.
493 [ADR: Mhm, mhm.] Bo m... moja praca mnie pochłania (.) i ja potrafię zaprzepaść/ z... za...
494 zaprzedać się różnym rzeczom, które z zawodem, y, moim są związane, [ADR: Mhm.] i potrafię
495 całymi popołudniami dziobać i coś robić, [ADR: No.] podobnie jest, y, z pracą, yy, mojego
496 męża, y, no ale mamy w tym wszystkim zawsze czas na jakieś, yy, wycieczki, najpierw kiedyś
497 żeśmy, mm, w góry chodzili [ADR: Mhm.] niemalże, yy, co tydzień, [ADR: Mhm.] teraz
498 jeździmy rowerem, yy, ii, yy, i też to robimy wspólnie, wprowadzie mąż więcej, yy, codziennie,
499 [ADR: Mhm.] bo ja jak się natuptam gdzieś tam, [ADR: No, no.] tak jak dzisiaj tupałam w
500 pracy, to ja już dzisiaj rowerem nie pojadę, [ADR: Aha.] choćby pogoda była ładna, [ADR:
501 Aha.] y, po prostu, bo się natupałam już [ADR: Mhm.] jak gdyby i mam porcję ruchu, y, za
502 sobą, ale w weekendy robimy [ADR: Mhm.] sobie wycieczki rowerowe. Pasją naszą jest od
503 kilku lat, yy, podróż, yy rowerem, [ADR: Mhm.] yy, z naszej miejscowości albo z innej

504 miejscowości nad morze, [ADR: Mhm.] mamy ś... siódmą wyprawę za sobą i w granicach
505 ośmiuset kilometrów, siedmiuset, y, yy, [ADR: Mhm.] z dużym hakiem, yy, robimy, [ADR:
506 Mhm.] w siedem dni, yy, ii to taki jest, yy... Znaczy na początku myślałam, że to jest jakiś
507 wyczyn, w sensie takim, [ADR: No, no.] tak się czułam właśnie, że ja pojechałam gdzieś
508 rowerem [ADR: Mhm.] tak długo, y, w sensie tak, yy, tak dużo kilometrów, [ADR: Aha.] dużo
509 kilometrów dziennie, bo uważałam, że to wyczyn, a później stwierdziłam, że każdy to może
510 zrobić. To tylko jest kwestia przygotowania. [ADR: Mhm, mhm.] Kwestia, yy... Oczywiście
511 osoba, która nie jeździ rowerem, nie robi, nie wsiądzie dzisiaj i nie pojedzie nad morze przez
512 siedem dni, prawda. [ADR: Mhm.] Musi się do tego przygotowywać. Ja się
513 przygotowywałam... jak zaczęłam jeździć na rowerze, to, yy, jak pojechałam do Polnicy
514 [nazwa zmieniona – wieś na Dolnym Śląsku], yy, to był dla mnie wyczyn, pod górkę tam się
515 zasapałam, [ADR: Mhm.] a, yy... i wracałam tą kamienistą, taką białą drogą, [ADR: No.] i to
516 było, nie wiem, to było dwa i pół kilometra chyba, [ADR: Mhm.] i ja wracałam do domu, byłam
517 totalnie zmęczona, [ADR: Mhm.] mąż jak zrobił dwa te okrążenia, był dla mnie bohaterem
518 [ADR: Mhm.] po prostu, bo ja bym w życiu tego nie dokonała. [ADR: [śmiejch]] Ale takie są
519 początki jak gdyby każdej [ADR: Mhm.] wysiłkowej, fizycznej, [ADR: Mhm.] y, aktywności.
520 No i...

521 **ADR: A jeszcze dwie... dwie kwestie: skąd mąż pochodzi i co robi? Bo tego nie było.**

522 **Kamila:** E...

523 **ADR: Na nagraniu. [śmiejch]**

524 **Kamila:** W sensie mąż jest urzędnikiem, y, gminnym, yy, obecnie, od, [ADR: Mhm.] yy,
525 kilkudziesięciu lat, yy, a pochodzi, yy, z OM [nazwa zmieniona – wieś na Dolnym Śląsku].

526 **ADR: Aha, stąd.**

527 **Kamila:** Jego rodzice są... Tak, stąd. Yy... yy, chodziliśmy razem do liceum w RB, [ADR:
528 Aha.] więc jesteśmy parą, yy, małżeństwem licealnym. [ADR: Mhm.] My jest, nawiasem
529 mówiąc, organizatorami tych spotkań, co [ADR: Mhm.] co pięć lat się [ADR: Mhm.]
530 odbywają...

531 **ADR: [śmiejch] Okej.**

532 **Kamila:** ...aa, y, jego rodzice są... pochodzą z centralnej Polski.

533 **ADR: Mhm. O. Mhm.**

534 **Kamila:** Yy, z MT [nazwa zmieniona – średnie miasto w centralnej Polsce], [ADR: Mhm.] y,
535 i okolic...

536 **ADR: A jak się znaleźli tutaj, mm, jego rodzice?**

537 **Kamila:** No też jako... [ADR: Aha?] y, też jako zdobywcy, yym, na ziemiach [ADR: Mhm.]
538 odzyskanych. Po prostu przyjechali za pracę, [ADR: Rozumiem.] yy, i, yy... [ADR: Mhm.]
539 Mama, m, mama Bartka przyjechała tutaj do pracy, [ADR: Mhm.] jako nauczycielka [ADR:
540 Mhm.] wykształcona, y, i (.) ymm, bardzo szybko awansowała na stanowisko dyrektora w OM,
541 [ADR: Mhm.] y, tata natomiast przyjechał tutaj do... z rodzicami, yym (.) y, z rodzicami, ym...
542 oni byli, ym (.) oni byli, y, ś... mm, rolnikami. [ADR: Okej.] Mieszkali na wsi i, ym, dziadek,
543 y, mojego męża był, yy, rolnikiem [ADR: Mhm.] (.) i dzieci tu przyjechały po prostu, yy (.)
544 normalnie, fizycznie mówiąc, mm, kolokwialnie, za pracę. [ADR: Mhm. Okej.] W
545 poszukiwaniu pracy.

546 **ADR: Dobra. A, yym, pani Kamilo, a, m, s... m, to jest bardzo ciekawe, po liceum, y, był**
547 **pomysł tutaj medycyny, prawda?**

548 **Kamila:** Szkoły medycznej, mhm.

549 **ADR: A skąd te... pomysł się pojawił i kiedy on się pojawił w ogóle, pomysł na...**

550 **Kamila:** No i całe... całe liceum bo/ bę/ bę/ byłam lekarzem. [ADR: Aha.] Całe liceum [ADR:
551 Aha.] byłam lekarzem i aspirowałam do tego [ADR: Okej.] zawodu, yy, i, yy (.) ii
552 ukierunkowana byłam też, mm... Znaczy może całe? (.) Nie, całe liceum, tak. [ADR: Mhm.]
553 No mnie biologia i chemia kręciły bardzo. Y, chodziłam do klasy biologiczno-chemicznej.
554 [ADR: Okej.] Y, mieliśmy, y, ten, y, program nauczania z biologii i chemii mocno rozs/ bardzo
555 rozszerzony. [ADR: Mhm.] Y, m, biolożka była też taką pasjonatką, ja tam byłam jej
556 asystentką, to [ADR: No, no, no, no. Mm.] po prostu, m, pani miała swoje asyse... swoich
557 asystentów, [ADR: Mhm.] i, yy, miałam dużo... dużo dodatkowych rzeczy robiłam z t... y, z
558 tego przedmiotu, [ADR: Mhm.] i jak gdyby no to była moja pasja. Myślałam kiedyś o
559 weterynarii, ale [ADR: Aha.] weterynaria jak gdyby, o/ została odstawiona od razu, bo ja się

560 boję zwierząt. [ADR: Mhm.] Ja całe życie się bałam zwierząt, ja sobie nie wyobrażam, że jak
561 podejść do konia czy do, [ADR: Mhm.] do, do psa... i że ja coś tam będę musiała mu pomóc.
562 [ADR: Okej. [śmiech]] Po prostu nie prze... nie przebrnę. Do tej [ADR: Mhm.] pory mam ten
563 lęk. [ADR: Mhm.] Tak że, yy... Yy, rodzice Tomka mieli, y, kury [ADR: Mhm.] i koguta
564 agresywnego mieli, więc ja tego koguta się bałam. [ADR: [śmiech] Okej.] Mój teść postanowił
565 go niestety (.) usunąć [ADR: Aha.] z życia mojego, bo jeśli ja mam wchodzić po ścianach i
566 przechodzić po jakichś tych, [ADR: No.] bo kogut mnie zaatakuje, to po prostu [ADR: Ro...
567 rozumiem.] postanowił (.) zrobić z nim porządek.

568 **ADR: A, y...**

569 **Kamila:** Zagrodę mu wybudować.

570 **ADR: A jak to wyszło, że, y, ta, ta edukacja weszła? Bo, yy, faktycznie to, pani Kamilo,**
571 **pani opowiadała, że (.) yy, że to było... możliwość otrzymania tu mieszkania...**

572 **Kamila:** Tak.

573 **ADR: ...tak, yy, i było dość łatwo o pracę, bo można by było tutaj mieszkać...**

574 **Kamila:** Można było dostać, tak.

575 **ADR: ...w edukacji, a czy jeszcze, y, wcześniej się narodził jakoś ten pomysł, zanim, yy,**
576 **te warunki zostały rozpoznane...**

577 **Kamila:** Nie, nie. W...

578 **ADR: ...że tak powiem?**

579 **Kamila:** W podstawówce, yy... w po/ y, w szkole podstawowej mieliśmy takie, takie, y, zajęcia
580 zawodoznawcze i, [ADR: Aha.] yy, każdy z nas, yy, wyp/ mm, mówił o wymarzonym
581 zawodzie, [ADR: Mhm.] i ja byłam nauczycielką wtedy. [ADR: [śmiech]] Ja byłam
582 nauczycielką [ADR: Aha.] i mieliśmy takie zeszyty zawodoznawcze, i w tych zawodach... e,
583 zeszytach zawodoznawczych zbieraliśmy przeróżne wycinki, yy, prasowe, jakieś tam, yy, mm,
584 jakieś tam, yy, mmm (.) mmm, no takie, mm, dotyczące tego zawodu, [ADR: Mhm.] o którym
585 marzę. I ja byłam wtedy nauczycielką.

586 **ADR: Mhm. Dobra. To muszę...**

587 **Kamila:** Ma... mam swoje jakieś tam... z podstawówki jakiś tam w kierunku, [ADR: Mhm.]
588 y, tego zawodu, z tym że może one nie były takie, żeby mnie kierunkować bardzo mocno, bo
589 bardzo często dziewczyny chcą być nauczycielkami. [ADR: Mhm.] To jest, y, jak gdyby taki
590 zawód, że tak powiem, sztapowy, no nie. [ADR: Mhm.] Y, chłopak strażakiem, [ADR:
591 Mhm.] a... bo/ policjantem ewentualnie, [ADR: Mhm.] a dziewczyna nauczycielką, no nie.

592 **ADR:** A jeżeli chodzi o te doświadczenia związane z, yy, wykonan/ wykonywanymi
593 pracami, wszystkimi, w ciągu życia? Bo też mówiła pani, że w... tak salowo pani
594 pracowała, to w sumie to tych doświadczeń troszeczkę było. Tak jak...

595 **Kamila:** Dużo.

596 **ADR:** ...by pani miała, właśnie, opowiedzieć o tych doświadczeniach z prac.

597 **Kamila:** I jeszcze mam jedno doświadczenie [ADR: O.] zawodowe, bo jak, y, zaszłam w ciążę
598 i zrezygnowałam ze studiów, [ADR: Aha.] to, yy, szukałam pracy. [ADR: Aha.] I... No bo ja
599 nie wyobrażam sobie, żeby tak siedzieć [ADR: No, no, no.] i czekać, y, yyy, być w ciąży,
600 [ADR: No.] tylko po prostu szukałam pracy i pracowałam, yy, w przedsiębiorstwie
601 budowlanym przez, yy, półtora roku w sumie, [ADR: Mhm.] bo to do te... Nie. Przez, yyy...
602 Boże drogi, niech ja to ogarnę. (.) Nie, rok. [ADR: Mhm.] Rok czasu. (.) Yym... pracowałam
603 jako... w księgowości [ADR: Mhm.] materiałowej. Yy, w przedsiębiorstwie budowlanym, to
604 znaczy zapisywałam, ile beretów [ADR: Mhm.] zostało wydanych, ile cegieł, tak, [ADR: Aha.]
605 i hostaków, hoboków, [ADR: No.] jakichś tam innych różnych prętów, y, [ADR: Mm.]
606 kątowników, y, teowników i tak dalej, i tak dalej.

607 **ADR:** Aha.

608 **Kamila:** I...

609 **ADR:** Dobra.

610 **Kamila:** Yy...

611 **ADR:** A jakby to uporządkować wszystko i tak jakby od pierwszej pracy do, do tej
612 obecnej pracy...

613 **Kamila:** Obecnej.

614 **ADR: ...uporządkować wszystkie doświadczenia...**

615 **Kamila:** No to...

616 **ADR: ...to jak to szło?**

617 **Kamila:** Yy, no to pierwsza praca to wtedy właśnie ta w tym przedsiębiorstwie... no nie, to
618 była jako salowej, [ADR: No?] jeśli chodzi o pracę, a jeszcze [ADR: No?] wcześniej
619 pracowałam na, y... jako nastolatka, y, pracowałam na wakacjach, yy, y, w ż... w tak zwanej...
620 w przedsiębiorstwie gospodarki komunalnej i [ADR: No?] mieszkaniowej, yy, w dziale zieleni
621 miejskiej [ADR: Mhm.] i plewiłam grządki na, yy, rabatach miejskich w RB.

622 **ADR: Okej. To...**

623 **Kamila:** Miesiąc pracy...

624 **ADR: Mhm?**

625 **Kamila:** ...wtedy pierwsze pieniążki, [ADR: Mhm.] yyy, zarobiłam, yy, poszłam na dyskotekę
626 z tymi [ADR: Aha, aha?] pieniążkami wszystkimi ii, y, ktoś mi je ukradł z kieszeni.

627 **ADR: O matko. [śmiech]**

628 **Kamila:** [śmiech] Tak że...

629 **ADR: Okej.**

630 **Kamila:** Tak że takie mam doświadczenie, ale i później [ADR: Aha?] byłam salową przez rok
631 czasu, [ADR: Okej.] yyy, później w przedsiębiorstwie, yy, budowlanym jako księgowa też
632 przez, [ADR: Mhm.] y, rok czasu, [ADR: Mhm.] yy, później już w oświacie jako [ADR: Mhm.]
633 nauczycielka, y, przedszkolna i tam zaczęłam zdobywać... Y, cztery lata, tak, i później w
634 szkole, y... Z tym że, yy, nie rozgranicza się tego w mojej historii zawodowej [ADR: Aha?]
635 jako nauczycielki, y, przedszkola [ADR: No.] i szkoły, bo to się odbywało wówczas w obrębie
636 jednego zakładu pracy.

637 **ADR: Aha.**

638 **Kamila:** Więc ja jestem cały czas zatrudniona w jednym zakładzie pracy od tych trzydziestu,
639 [ADR: Mhm.] y, siedmiu, yyy... Boże, [ADR: Okej.] trzydzieści siedem lat. Trzydzieści...

640 **ADR:** A to był jeden cykl, jeżeli chodzi o wa/ awans zawodowy, czyli te lata się liczyły...

641 **Kamila:** Tak.

642 **ADR:** ...też?

643 **Kamila:** Tak.

644 **ADR:** Liczyły się, tak?

645 **Kamila:** To jest jeden czas pracy [ADR: Mhm.] w jednym zakładzie. [ADR: Mhm.] Czyli ja
646 teoretycznie...

647 **ADR:** Rozumiem.

648 **Kamila:** ...w... y, pracuję cały czas, y, w jednym miejscu pracy, [ADR: Mhm.] mimo tego że
649 ja pracowałam w przedszkolu w OM, [ADR: No, no.] w przedszkolu w DM [ADR: Mhm.] i
650 później w szkole w DM. To był jeden zakład pracy.

651 **ADR:** No i jak to doświadczenie pracy w edukacji, yy... jakby pani o tym opowiedziała,
652 pani Kamilo?

653 **Kamila:** Jakie doświadczenia [ADR: Mhm.] w edukacji? No w... y, przecz... Pracując w
654 przedszkolu, nieodzowna jest znajomość... no w... metodyka pracy, [ADR: Mhm.] dydaktyka
655 jak najbardziej, ale przede wszystkim psychologia. [ADR: Mhm.] Że trzeba rozumieć na
656 przykład, że małe dzieci nie wszystko mogą, [ADR: A.] yy, zrobić. Czyli jeśli ja byłam
657 nauczycielką trzylatków, wychowa/ yy, wychowawczynią trzylatków, [ADR: No.] to ja nie
658 mogłam przyjść, "No kochane dzieci, teraz sprzątam zabawki, bo będzie obiadek". [ADR:
659 [śmiech] (.) Mhm.] Dzieci popatrzyły na mnie i wróciły do zabawy. [ADR: Okej. [śmiech]] No
660 nie? [ADR: Mhm.] Yy, ja tam: [kłaśnięcie] [ADR: No, no.] "Dzieci, sprzątam zabawki". (.)
661 Zero [ADR: No.] reakcji. [śmiech] Po prostu do trzylatków trzeba podejść i zacząć zbierać
662 zabawki, [ADR: Aha.] i pokazać: "Ty zbierasz klocki, ty zbierasz tak...", zacząć trzeba...
663 [ADR: Mhm.] I, y, ja na początku tego nie wiedziałam, [ADR: No. Mhm.] ale dopiero jak
664 poznałam, yy, rozwój, yyy... psychologiczny rozwój dziecka, tego, tego etapu, [ADR: Mhm.]
665 y, rozwojowego, yyy, yy, dziecka, to rozumiałam, jaki błąd popełniałam na początku, [ADR:
666 No, no, no.] oczekując od nich czegoś, czego one nie były w stanie zrobić. [ADR: Aha.]
667 Podobnie jest w nauczaniu zintegrowanym. Też muszę wiedzieć... Jak gdyby ta wiedza

668 psychologiczna jest elementarną wiedzą. [ADR: Mhm.] Oczywiście ją się [ADR: No.]
669 wykorzystuje przy, yy, dydaktyce, yy, przy metodyce nauczania, bezwzględnie się [ADR:
670 Mhm.] wykorzystuje, [ADR: Mhm.] yy, te wiadomości, no nie.

671 **ADR: Mhm. A jeszcze żeby uściślić, to studia były równocześnie cały czas z pracą, nie?**

672 **Kamila:** Tak.

673 **ADR: Z tą, z tą pracą...**

674 **Kamila:** Tak.

675 **ADR: ...przedszkol... Mhm.**

676 **Kamila:** Czyli ja, y, przyszedłam do, yy, przyszedłam do szkoły i, y, w tym samym roku broniłam,
677 yy, pracy.

678 **ADR: Aha. Okej, okej. No. Bo to były...**

679 **Kamila:** Bo ja miałam czteroletnie studia.

680 **ADR: ...cztery lata... I ty były te studia? To tutaj gdzieś?**

681 **Kamila:** W LP [nazwa zmieniona - duże miasto w południowej Polsce].

682 **ADR: W LP.**

683 **Kamila:** Mhm.

684 **ADR: A to też daleko.**

685 **Kamila:** Daleko.

686 **ADR: Mhm. I jak z dojazdami było?**

687 **Kamila:** Y, ymm, p... ymm, zaoczny tryb w szkole w LP, wyższej szkole, bo to się nazywało
688 Wyższa Szkoła [ADR: No, no, no, no.] pedagogiczna wówczas, y, był, y, dosyć interesujący,
689 dlatego że... y, może nie dla matki, [ADR: Mhm.] yy, małego dziecka, [ADR: No.] ale dla, yy,
690 dla nauki interesujące, bo ja jechałam na przykład na sesję zimową na dwa tygodnie, [ADR:
691 No.] mieszkalam w akademiku, tam, ym, studenci czynni byli... y, stacjonarni byli

692 wykwaterowani [ADR: Ojej.] na czas, y, na czas ferii zimowych, [ADR: Mhm.] myśmy
693 zajmowali ileś tam tych... no to [ADR: No.] może nie, nie, nie cały... nie wszystkie [ADR:
694 Mhm.] akademiki, [ADR: Rozumiem.] tylko jakaś tam część była, y, takich mobilnych pokoi,
695 [ADR: Mhm.] yy, i mieszkaliśmy tam, i mieliśmy zajęcia. [ADR: Mhm.] Od rana do, do późna.
696 Dosyć dużo żeśmy odbywali zajęć takich... normalnie w takim trybie, yy, niemalże [ADR:
697 No.] jak stacjonarnym. [ADR: Mhm.] I podobnie było trzy albo cztery tygodnie latem.

698 **ADR: Aha. No to takie ciekawe.**

699 **Kamila:** I do tego jeszcze zjazdy, y, raz w miesiącu na weekend, [ADR: Aha.] i te, y, zjazdy
700 odbywały się, y, nn... y, tuż pod LP, w takiej miejscowości ND [nazwa zmieniona – wieś w
701 południowej Polsce], [ADR: Aha.] yy, i tam był taki system pałacowy, yym, w... pod zarządem,
702 [ADR: Mhm.] y, Wyższej Szkoły Pedagogicznej, [ADR: Mhm.] i tam były pokoje, sale
703 wykładowe, i myśmy tam mieli też...

704 **ADR: I tam...**

705 **Kamila:** ...yyy...

706 **ADR: ...się spało?**

707 **Kamila:** ...zjazdy były.

708 **ADR: Tam się spa...**

709 **Kamila:** Tak, tam się spało i myśmy dostawali normalnie, yy, [ADR: No?] ten, y, ten, yym...
710 y, noclegi [ADR: No.] dostawaliśmy...

711 **ADR: Wyżywienie, wszystko, tak?**

712 **Kamila:** Wyżywienie nie.

713 **ADR: Nie, trzeba było samemu? Ale noclegi były?**

714 **Kamila:** Noclegi były. Noclegi były a wyżywienie dosta/ może... mogliśmy sobie wykupić, y,
715 y, y, w stołówce.

716 **ADR: Aha.**

717 **Kamila:** No.

718 **ADR:** Okej. Dobra, no to teraz już przechodzimy do pandemii i jeżeli tak... No, no
719 **zaczniemy od ogólnego poziomu. Jak ogólnie pandemia wpłynęła na pani pracę, pani**
720 **Kamilo, i czy w o... czy w ogóle wpłynęła, czy coś się zmieniło (.) pod wpływem pandemii**
721 **(.) jeżeli chodzi o pracę jako nauczycielki?**

722 **Kamila:** No z... y, na pewno ten reżim sanitarny, który trzeba przestrzegać, y, i t... y, zgodnie
723 z rekomendacjami, [ADR: Mhm.] yy, ministra czy edukacji, czy, czy, ym, zdrowia, yy, więc,
724 y, taki człowiek miał, ym, na początku, jak, jak się zderzyliśmy z pandemią i z tym reżimem
725 sanitarnym, to człowiek miał, m, mm, jak gdyby... [ADR: Mhm.] y, y, potrzebę pilnowania
726 tego i doglądania tego na tyle, na tyle, ymm, że, że to było o tyle stresujące, że bałam się, że
727 dopełnię czego, że nie dopilnuję, że dziecko n... wróci z toalety [ADR: Mhm.] i czy dez...
728 wydezynfekuje ręce, czy umyje ręce i tak dalej, yy, gdzie wcześniej też na to zwracała uwagę,
729 [ADR: No.] ale te obciążenie jakieś takie psychiczne, że człowiek będzie przyczynkiem, y, jak
730 gdyby, yyy, [ADR: Mhm.] niedopilnowania, yy, było dosyć duże.

731 **ADR:** Dobra. A s... yy, był jakiś taki obszar pracy, na który szczególnie, oprócz tego...
732 **tych obostrzeń związanych z sanitarnymi rzeczami, który faktycznie, mm, s... nie wiem,**
733 **było największym wyzwaniem do tak zwanego ogarnięcia w czasie pandemii? Czy jakiś...**
734 **ten kryzys dotknął jakieś szczególnej, ymm... (.) szczególnego wymiaru pani pracy?**
735 **Oprócz tych, yy, kwestii technicznych związanych z obostrzeniami?**

736 **Kamila:** No z... ym, przyznam szczerze, że jakby... bo, mm... Bo kryzys to również nauczanie
737 zdalne i nieobecność [ADR: Mhm.] uczniów, y, w klasie, [ADR: Mhm.] i, y (.) miałam lęk, że
738 będzie gorzej. [ADR: Mhm.] W sensie jeśli chodzi o umiejętności dzieci. Y, y, a jednak dało
739 się to zrobić w tym trybie na przykład zdalnym, [ADR: Mhm.] y, ymm, w trybie zdalnym na,
740 na, na całkiem nie... na nie... na nie najgorszym poziomie, [ADR: Mhm.] bo później dzieci
741 sobie poradziły z tymi testami, które by rozwiązywały też, y, gdyby, y, były... Bo, bo, no bo
742 człowiek mierzy swoją pracę [ADR: No, no.] sprawdzianem, testem, yy, rozmową, no pisanie
743 pewnych, yy, pewnych, yy, w... mmm, [ADR: Mhm.] tekstów, y, polonistycznych, prawda,
744 [ADR: No, no.] czyli sprawdzam, czy, czy potrafią to zrobić, w wyniku tego kształcenia, y, w
745 jakiejś części zdalnego, [ADR: Mhm.] i okazywało się, że one poradziły sobie z tymi
746 sprawdzanymi. [ADR: Mhm.] Więc po prostu, mmm, można było to na podstawie tych testów,

747 y, końcowych podsumować, że nie było to, y, jak gdyby takie... że to nie, nie, nie zdewastowało
748 tak bardzo [ADR: No, no.] ich umiejętności i ich, y, y, wiadomości. Na pewno było [ADR:
749 Mhm.] dewastujące, jeśli chodzi o uspołecznienie. [ADR: Mhm, mhm.] Czyli one wracały po
750 tych, yy, po tych okresach zdalnej nauki i one były... one były dużo łagodniejsze [ADR: Mhm.]
751 w stosunku do siebie jako grupa. Czyli one były stęsknione, one się cieszyły, że są razem i
752 one... i wszystko, co się robiło w klasie, to było cudowne. [ADR: Mhm.] Po prostu wszystko.
753 Wsz... Każdy rodzaj zajęć: "O Boże, jakie to jest fajne. Będziemy coś takiego jeszcze robić?".
754 [ADR: Mhm, no.] I po prostu jak gdyby, y... I one mi dawały, y, t... y, znaczy ja, ja to tak
755 odbierałam, [ADR: Mhm.] że to jest coś, za czym one tęskniły, w związku z tym sprawia im to
756 taką dużą radość.

757 **ADR: Hm. A, yy, pani Kamilo, ma pani jakieś wspomnienia związane z tymi pierwszymi**
758 **dniami, y, po wybuchu wolnymi, pierwszymi dniami w pracy? Kiedy, yy, no z... zaistniało**
759 **to zamknięcie, nagle ta sytuacja wszystkich uderzyła i faktycznie zmieniła rzeczywistość?**

760 **Kamila:** No to że, y, oprócz tego, że człowiek miał swój lęk taki [ADR: Aha?] fizyczny, ten
761 elementarny [ADR: No.] lęk, strach przed chorobą, [ADR: Mhm.] strach przed śmiercią, [ADR:
762 Mhm.] strach przed pobytem ewentualnym w szpitalu, [ADR: No, no, no.] w tej takiej izolacji
763 totalnej, [ADR: No.] w jakiej to się wszystko, yy, yy, odbywało, [ADR: Mhm.] yy, bo to jest
764 strach, mmmówię, biologiczny, podstawowy [ADR: No, no, no, no, no.] taki, y, mm, lęk przed,
765 y, chorobą i śmiercią ewentualną, [ADR: Mhm.] y, no to, yy, jak gdyby temu lękowi ulegaliśmy
766 wszyscy w jakimś sensie, [ADR: Mhm.] no więc to było takie stymulowane przez siebie na
767 wzajem tutaj, [ADR: Mhm.] yy, co to się będzie działo, jak to, [ADR: Mhm.] yyy, jak to, [ADR:
768 Jasne.] jak to się będzie rozwijać, m, było kilkanaście przypadków w kraju. [ADR: No. No.] A
769 myśmy tu wszyscy żyli w lęku, [ADR: No.] że, y, y, będziemy umierać, no nie. [ADR: Mhm,
770 mhm.] Więc ta panika, która się wytwarza w społeczności, yy, [ADR: Mhm.] yy, ludzkiej, yy,
771 a, a podkręcana przez media, [ADR: Mhm.] a podkręcana przez strach na przykład, yyy, no nie
772 wiem, służby zdrowia, że nie wydoli, [ADR: No, no, no.] że nie obejmie chorych opieką w
773 należyty sposób, no bo będzie ich zbyt dużo, [ADR: Mhm.] y, taka ta, y, nie wiem, organizacja,
774 yy, logistyka tego wszystkiego, [ADR: Mhm.] czyli o... obrony przed pandemią, no nnn...
775 [ADR: Jasne.] y, wywoływała takie właśnie, yy, takie, takie nastroje i takie, yy [ADR: Mhm.]
776 (.) no te lęki, no nie.

777 **ADR:** A te fale przechodzące, te pierwsze, druga, trzecia fala, miały jakiś wpływ na, yy,
778 zmianę właśnie tej sytuacji w pracy? Czy w ogóle udało się odczuć ten wpływ tych fal
779 kolejnych?

780 **Kamila:** No one były odczuwalne w tym sensie, że pojawiała się nauka zdalna, [ADR: No, no.]
781 która w jakimś sensie była przekleństwem, [ADR: No.] no nie. Yy, mm, i... To znaczy
782 przekleństwem w tym sensie, że óónie na wszystkim się panowało. [ADR: No.] Nie, nie
783 wszystko dało się ogarnąć. Były problemy z łączem internetowym na przykład, yy, z... zrywało
784 nas... nasze spotkania, yy, [ADR: Mhm.] ale generalnie wydaje mi się, że tutaj młodzież i
785 dzieci małe zdawały egzamin. Y, bo, bo u nas praktycznie to na, na palcach, nie wiem, jednej
786 ręki policzy się uczniów, którzy stawiali jakiś opór albo mieli problem techniczny, yy, w, w
787 całej szkole. [ADR: No, no. No rozumiem.] Yy, z, z łączem. Jeśli były problemy, to duży
788 problem... dużym problemem dla rodziców była opieka nad rodzica/ nad dziećmi, [ADR:
789 Mhm.] a część zawodów zupełnie stacjonarnie pracowała. [ADR: No tak.] Bo ludzie pracowali
790 normalnie w, yy... [ADR: No, no.] no nie wiem, no maszyniści, pielęgniarki, [ADR: No tak.]
791 no z... y, obsługa z Gospodarki Miejskiej [nazwa zmieniona – lokalny oddział gospodarowania
792 miejskiego] na przykład [ADR: Mhm.] no pracowała cały czas, tam nie było zdalnej pracy. Bo
793 nie można było zdalnie śmieci wynieść przecież.

794 **ADR:** No. No tak. [śmiech]

795 **Kamila:** Y, yy, czy...

796 **ADR:** I co wtedy...

797 **Kamila:** ...czy...

798 **ADR:** ...z tymi dziećmi?

799 **Kamila:** No i z t... z tymi dziećmi... i tu rodzice mieli problem. [ADR: Mhm.] Czyli musieli
800 zapewnić dzieciom opiekę w domu, yy, żeby mogły być, y, na lekcjach, [ADR: Mhm.] nie.

801 **ADR:** No tak. Mhm.

802 **Kamila:** Więc, y, dzieci były tam, nie wiem, u cioci, u babci, [ADR: Mhm.] czasami rodzice
803 brali... mo/ mieli możliwość dla tych młodszych dzieci brać opiekę, yyy, bo państwo
804 zapewniało tam świadczenie, [ADR: No, no, no, no, no.] y, opiekuńcze, [ADR: No.] yy, dla,

805 yym... no dla rodzica, [ADR: Mhm.] który miał [ADR: Mhm.] małe dziecko. Do pierwszej
806 klasy chyba, no nie, wyłącznie.

807 **ADR: Okej. A która z tych fal była największym wyzwaniem w pracy? (.) Która z tych...**
808 **Który z tych momentów...**

809 **Kamila:** No moim zdaniem, ym...

810 **ADR: ...przełomowych?**

811 **Kamila:** Yy, moim zdaniem pierwsza. [ADR: Aha.] W sensie ta pierwsza, gdzie myśmy
812 zostali... gdzie szkoły zo... zostały zamknięte, [ADR: No.] gdzie myśmy siedzieli, yy, w domu,
813 y, i, y, podawaliśmy tylko, y, prace do wykonania dzieciom przez... drogą mailową. [ADR:
814 Mhm.] Albo zawieszane były [ADR: No.] informacje na stronie szkoły. [ADR: Mhm.] To był
815 duży dyskomfort. [ADR: Mhm.] Yy, chociaż my dostawaliśmy jak gdyby, yy, zwrotne
816 informacje, [ADR: Mhm.] sprawdzaliśmy te karty pracy, które dzieci wykonywały, bo rodzice
817 nam robili zdjęcia, przesyłali [ADR: No, no, no.] na maila, więc myśmy to te... myśmy
818 siedziały bardzo dużo [ADR: No.] i spędzałyśmy dużo czasu, yy, stanowczo za dużo, [ADR:
819 Tak.] przed ekranem, ale to był taki dyskomfort psychiczny, tym bardziej, że bardzo dużo
820 rodziców jak gdyby na nas zrzucało odpowiedzialność za ten stan. [ADR: Mhm.] Czyli że to ja
821 byłam winna, że ja zadaję rodzicom do wykonania zadanie. [ADR: Mhm.] Ale jak się pojawiło
822 zdalne nauczanie, to część osób wolałaby otrzymać zadanie i wykonać to zadanie z dzieckiem
823 w dowolnym czasie [ADR: Mhm.] niż zapewnić łącza w określonym, yy, [ADR: No jasne.]
824 przedziale czasu, no nie. [ADR: Mhm.] Czyli że dzieci były na lekcji, [ADR: Mhm.] m, yy,
825 zdalnej.

826 **ADR: Jasne. A jeżeli chodzi o taki czas, yy, właśnie dla pani, dla siebie i dla rodziny, to**
827 **podczas pandemii czy to się zmieniło, tenn po/ czas poświęcany na... właśnie na pracę i na**
828 **cz/ ten czas po pracy? Bo pracowało się w domu przecież.**

829 **Kamila:** No pracowało się w domu i powiem ci, że to był czas, yy, trudny, w tym sensie, że ja
830 nie byłam w stanie rozgraniczyć tego czasu, [ADR: Mhm.] yy, nie... y, p... y, po jakimś czasie
831 musiałam sama zaplanować, wytyczyć sobie koniec, w tych godzinach nie (.) [ADR: Mhm.]
832 kontaktuję się z tym świecącym, yy, yy, urządzeniem, yy, po prostu, bo, yy... [ADR:
833 rozumiem.] bo fizycznie było trudno.

834 **ADR: Mhm. A jeżeli chodzi o taką pewność czy niepewność zatrudnienia, jakaś, nie wiem,**
835 **obawa przed utratą pracy się może pojawiła czy...**

836 **Kamila:** No tutaj nie, ale ja wiem, że, [ADR: Mhm.] y, że wśród rodziców moich dzieci, moich
837 uczniów [ADR: Aha?] to dużo. I dzieci mi mówiły [ADR: Mhm.] na przykład, że, że tato nie
838 ma pracy, bo, bo coś tam, do Czech... y, u nas bardzo dużo osób pracuje [ADR: Tak.] w
839 Czechach. [ADR: Mhm.] Granica była zamknięta, w związku z tym, yyy, nie było, mmm, nie
840 było... (.) Ja cię przepraszam...

841 **ADR: Nie, nic nie szkodzi. Nic nie szkodzi.**

842 **Kamila:** (.) Przepraszam, bo ja jestem z mężem umówiona...

843 **ADR: Tak, wiem. Ale już to jest ostatni...**

844 **Kamila:** No.

845 **ADR: ...właściwie ostatni rzut już, tylko te kwestie, y, z... yyy, związane z pandemią nam**
846 **zostały.**

847 **Kamila:** Mhm.

848 **ADR: Yyy, aha, i że nie... ż... że r... rodzice nie mieli pracy, na tym skoń... to pamiętam.**
849 **[śmiech]**

850 **Kamila:** Tak że mnie osobiście nie. Tak że mnie osobiście nie, [ADR: Mhm.] nie zda... [ADR:
851 Rozumiem.] Myśmy mieli poczucie bezpieczeństwa, bo jak gdyby [ADR: Mhm.] nasza praca
852 nie była zagrożona, [ADR: Mhm.] natomiast mieliśmy dyskomfort, że nie wykonujemy tej
853 pracy tak, jak powinniśmy wykonywać. [ADR: No, no, no.] Czyli ten tryb zdalny albo ten tryb,
854 yyy, przesyłania zadań, yy, był dyskomfortem, bo człowiek.... bo ja miałam poczucie winy.
855 [ADR: Mhm.] Mi się wydawało, że ja nie, nie mogę wyjść swobodnie do miasta, [ADR: Mhm.]
856 bo po prostu, bo, mm... [ADR: Mhm.] bo, bo te spojrzenia, yy, że ja normalnie dostaję pensję,
857 a nie robię nic, bo takie było przeświadczenie ludzkie, y, że, yy, ż... ż...

858 **ADR: I takie były głosy?**

859 **Kamila:** ...to sprawiało, s... Takie były głosy, tak. (.) [ADR: Mhm.] Takie były głosy. Bo na
860 lekcjach, na lekcjach zdalnych, a szczególnie z młodzieżą, [ADR: Mhm.] słyszeć było: "Co
861 oni, oni robią, kur... nic nie robią"...

862 **ADR: Naprawdę?**

863 **Kamila:** Naprawdę. I to gdzieś tam, yyy, po prostu... Więc... Bo tam wymienialiśmy między
864 sobą doświadczenia, nie.

865 **ADR: No, rozumiem. Mhm. A jeżeli chodzi o k/ oczekiwania pracodawcy i tę ilość zadań,**
866 **która była nakładana, to się zmieniło coś w czasie pandemii?**

867 **Kamila:** Nie, nie. [ADR: Mhm.] Nie mieliśmy takich i, y, [ADR: Aha.] nawet powiedziałabym,
868 że tu mieliśmy, y... mieliśmy trudną sytuację w tym sensie, że my, m, y, ymm... Bo ja
869 porównywałam z mężem. [ADR: Mhm.] Y, mąż ma, yy, informatyków [ADR: Mhm.] i on jak
870 ma spotkania zdalne, informatyk mu ustawiasz taką... taki, yy... taką aplikację czy taką
871 aplikację, ciach, ciach, ciach, on się po prostu łączy, otw/ y, uruchamia... wchodzi na spotkanie
872 i jest, prawda. [ADR: Mhm.] A my to musieliśmy wszystko zrobić same [ADR: No właśnie.]
873 i jeszcze, ym, nasz informatyk przez... yy, przy zdalnym nauczaniu pierwszym, y, był przez
874 trzy tygodnie na zwol... na zwolnieniu, był chory, [ADR: No.] yy, i jak gdyby pomocą dla nas
875 to byli dyrektorzy, którzy... [ADR: No. No.] pan, y, Nowak [nazwisko zmienione], który jest
876 [ADR: No.] też informatykiem, [ADR: Mhm.] yyy, koleżanka, która jest [ADR: No tak.]
877 informatykiem, [ADR: Mhm.] i to była koleżeńska pomoc. [ADR: Rozumiem.] To jest coś, co
878 [ADR: Mhm.] w zakładzie pracy takim naprawdę zdało egzamin, tu medale się należą [ADR:
879 Mhm.] kolegom i koleżankom, bo na wzajem sobie pomagaliśmy.

880 **ADR: Jasne. A jak państwo pracowaliście, na jakiej platformie?**

881 **Kamila:** Y, na Zoomie.

882 **ADR: Mhm, na Zoomie.**

883 **Kamila:** Na Zoomie i przez całe zdalne nauczanie [ADR: Mhm.] myśmy przychodzili do
884 szkoły, każdy siedział w swojej klasie i, y, łączył się z dziećmi, y...

885 **ADR: W szkole.**

886 **Kamila:** Tak. [ADR: Mhm.] No bo u nas [ADR: Dobra.] takie pojawiły się śmieszne
887 komunikaty, że jak ja pracuję w domu, pracuję na swoim komputerze, to może na p/ za prąd
888 należy mi zapłacić. No nie? Więc po prostu, [ADR: Okej.] y, dyrektor stwierdził i tak, tak nam
889 mówił, że, yy, [ADR: Mhm.] że, yy, pracujemy w szkole, przychodzimy do szkoły, [ADR:
890 Dobra.] był cały reżim sanitarny również, yy, [ADR: Mhm.] w związku z tym, y [ADR: Mhm.]
891 stanem rzeczy.

892 **ADR:** A jeżeli chodzi o rozwój na tym stanowisku, czy miała... w ogóle w... kryzys co...
893 covidowy miał jakiś wpływ na rozwój w ogóle w tym zawodzie na stanowisku nauczyciela
894 na przykład?

895 **Kamila:** No na, na...

896 **ADR:** Czy jakieś obawy?

897 **Kamila:** ...na pewno, y... Znaczy, ymm, ro... rozwój zawodowy, tak, no ja mam pewien etap
898 jak gdyby, ymm, ymm, no z... y, [ADR: Mhm.] awansu zawodowego [ADR: No.] zakończony,
899 nie planuję innych szczebli, najwyższego szczebla, [ADR: Mhm.] ale wiem, że osoby, które
900 były w trakcie awansu zawodowego, naprawdę m/ na p... na pewno miały kłopot, y, z realizacją
901 wielu zadań, bo ta realizacja wiązała się z organizowaniem przeróżnych imprez, [ADR: No,
902 no.] y, festiwalu takiego, konkursu takiego, no takich różnych, y, ważnych zadań [ADR: Mhm.]
903 w awansie zawodowym [ADR: Okej.] i, y, i to na pewno się na nich, yym, no, no, m... Nie
904 wiem... [ADR: Mhm.] Znaczy wiem, że zakończyły się awanse i jak gdyby no zrozumienie
905 było duże, [ADR: Mhm.] wiele rzeczy się odbywało zdalnie również. [ADR: Mhm.] I jakieś
906 konkursy plastyczne czy jakieś [ADR: No jasne.] tam wiedzowe, yyy, też, yy, próbowały
907 [ADR: Mhm.] robić... y, próbowali nauczyciele robić. [ADR: Mhm.] Więc...

908 **ADR:** A te zmiany trybu pracy jak wpłynęły na właśnie pracę w czasach pandemii? Bo
909 była tam praca, y, momentami zdalna, momentami stacjonarna, hybrydowa... Jak to
910 wyglądało? Jak by to pani oceniła, pani Kamilo?

911 **Kamila:** M, to znaczy, mmm (.) nie wiem, no po prostu mi, mi się, mi się wydawało, ż... m,
912 mi się wydaje, że do tego się podchodziło zadaniowo. Jest taka, [ADR: Mhm.] jest taka
913 sytuacja, tak ma być i jak gdyby nie, y, mm... jeśli lęk był, to tylko przed umiejętnościami,
914 jakby efektami tej pracy naszej [ADR: No rozumiem.] dydaktycznej, no nie. [ADR: Mhm.]

915 Jest... Był, był duży lęk, czy, yy, czy jj... jaki poziom umiejętności będą miały dzieci. [ADR:
916 Mhm. Okej.] Jak mówię, przyszło zupełne uspokojenie, kiedy się zweryfikowało to wszystko,
917 y, po powrocie do, do stacjonarnego nauczania, [ADR: Mhm.] kiedy mogliśmy przeprowadzić
918 tak normalnie, naszym tradycyjnym sposobem, y, [ADR: Mhm.] te testy, sprawdziany i okazało
919 się, że jest w miarę, yy, [ADR: Mhm.] okej.

920 **ADR: A jeżeli chodzi o wynagrodzenie? Bo tam, m, nauczyciele mają właśnie jakieś**
921 **dodatki motywacyjne, czy to w ogóle się zmieniło jakoś, ta struktura wynagradzania,**
922 **która...**

923 **Kamila:** U nas...

924 **ADR: ...się utrzymuje w tym kryzysie?**

925 **Kamila:** W naszej szkole się nie zmieniło.

926 **ADR: Mhm. Okej.**

927 **Kamila:** Nie zmienił się, y, ani... Ani liczba godzin się nie zmieniła, ani [ADR: Mhm.] pensum,
928 yy, bo w innych szkołach wiem, że się zmieniało, że nie były płacone z... yy... Myśmy
929 realizowali pewne zadania, y, pewne lekcje dodatkowe, yy, zdalnie również, [ADR: Mhm.] yy,
930 tak że były normalnie wypłacane pieniądze, zgodnie z realizacją zadań, y, czy też lekcji, które
931 się odbywały.

932 **ADR: Jasne. A to poczucie bezpieczeństwa? Bo pani mówiła, pani Kamilo, że na początku**
933 **było takie poczucie zagrożenia zdrowotnego. A później jak to się... jak to wyglądało?**

934 **Kamila:** No mi się wydaje, że człowiek się oswaja. Tak jak, [ADR: Mhm.] nie wiem, jak z
935 wojną się chyba można oswoić czy, [ADR: [śmiech] No.] czy z jakimś... ciężką chorobą
936 przewlekłą swoją [ADR: Mhm.] człowiek się musi oswoić/ oswoić, [ADR: Mhm.] zaakceptować
937 to, y, i po prostu nauczyć się z tym żyć. [ADR: Mhm.] I mi się wydaje, [ADR: Rozumiem.] że
938 tak się nauczyliśmy żyć z tym i, y, ten lęk jest inny teraz. Już nie jest taki paraliżujący. [ADR:
939 Mhm.] Yy, no ta... tak sędzę.

940 **ADR: A kiedy to oswojenie przyszło?**

941 **Kamila:** No mi się wydaje, że jak...

942 **ADR:** Był taki moment?

943 **Kamila:** ...jak, yy, mm (.) m, t... (.) Ń... nie umiem, nie umiem [ADR: Mhm.] wyznaczyć
944 granicy.

945 **ADR:** Okej.

946 **Kamila:** Czyli to po prostu z czasem.

947 **ADR:** No rozumiem.

948 **Kamila:** Jak gdyby z czasem...

949 **ADR:** Proces, mhm.

950 **Kamila:** ...proces następował osvajania się [ADR: Okej.] z zagrożeniem i to zagrożenie, ono
951 nie jest mniejsze, [ADR: Mhm.] tylko myśmy je oswoili.

952 **ADR:** Jasne.

953 **Kamila:** Czy ja je oswoiłam.

954 **ADR:** A też pani wspomniała, pani Kamilo, że, y, dużym takim wsparciem było właśnie,
955 y, to, to grono pedagogiczne i to grono w pracy też...

956 **Kamila:** Mhm.

957 **ADR:** ...dyrektorskie i tak dalej, e, że to była siła jakby radzenia sobie w tym kryzysie.
958 To jak tak naprawdę wyglądały te relacje właśnie z koleżankami i kolegami, yy, w, w
959 trakcie pandemii i też przed pandemią? Bo szukamy, gdzie, gdzie to... właśnie to wsparcie
960 powstaje i jak ono powstaje.

961 **Kamila:** Y, czy ja... [westchnięcie] Mi się wydaje, że, że w ogóle w pracy wytwarza się
962 pewien, y, pewien system takich naczyń połączonych, w sensie współpracujących ze sobą,
963 [ADR: Mhm.] i to się jakoś tak, y, to się, m, y, interpersonalne jakieś r... y, reakcje na s... y,
964 relacje na s... y, są, już rozwijają się w trakcie [ADR: Mhm.] poznawania się na wzajem, [ADR:
965 Mhm.] y, współdziałania w różnych sytuacjach, y, zawodowych i na tej płaszczyźnie jak gdyby
966 powstają te, y, [ADR: Mhm.] te relacje pomocowe, no nie, [ADR: Rozumiem.] najczęściej. Ale
967 zawsze jeśli ktoś, y, oczekuje pomocy, no to wydaje mi się, że stajemy jakoś tak... staramy się,

968 [ADR: Mhm.] y, y, pomóc, y, cho... [ADR: Mhm.] jakkolwiek to brzmi, yy, patetycznie i, yy,
969 [ADR: Mhm.] i nienaturalnie...

970 **ADR: To już było wcześniej?**

971 **Kamila:** To już było [ADR: Mhm.] chyba wcześniej, więc...

972 **ADR: A jak to się wytworzyło właśnie w tym... akurat w tym gronie tutaj, yy,**
973 **pedagogicznym?**

974 **Kamila:** Ale chodzi o, y, samo zdalne?

975 **ADR: O takie relacje... Nie, o już... przed pandemią, yy, jak to wyglądało?**

976 **Kamila:** No bo... no mówię, wiele rzeczy... wiele rzeczy się robi wspólnie.

977 **ADR: Rozumiem.**

978 **Kamila:** Czyli, y, ja po/ mam coś zrobić, sama nie jestem w stanie, [ADR: Mhm.] muszę
979 poprosić kogoś, bo, założmy, jesteśmy no uczącymi tego samego przedmiotu, [ADR: No, no.]
980 i ra... razem robimy konkurs taki i taki, [ADR: Mhm.] i robimy... y, poznajemy się jako, y,
981 współprac/ współ... yy, współtwórcy, ws... [ADR: Jasne.] M, y, i widzimy, że się dogadujemy
982 dobrze, [ADR: Mhm.] że nam to idzie ciach, ciach, y, wystarczy po prostu pstryk, [ADR:
983 Mhm.] jedno słowo i rozumiemy się [ADR: Mhm.] bez zbędnych tłumaczeń.

984 **ADR: Pewnie. A jeżeli chodzi o relacje z, y, przełożonymi? Y, no bo podwładnych to tutaj**
985 **w tym przypadku, na tym stanowisku nie ma, to z przełożonymi, z tą... z kadrą tą**
986 **dyrektorską? To jak to wyglądało przed pandemią, jak po pandemii?**

987 **Kamila:** Y, no z... y, nie wiem, nieszczęście szefa jest takie, że zawsze na szefa się narzeka.
988 [ADR: [śmiech]] I, y, i zawsze jak coś złego się dzieje, to [ADR: Mhm.] przecież szef mógłby
989 to inaczej zrobić, [ADR: Mhm, mhm.] a mógłby to zrobić tak i tak. E, i oczywiście jest nas
990 trzydzieści osób pracujących, każdy ma swój pomysł na realizację danego zagadnienia, yyy,
991 zawodowego. [ADR: Mhm.] Y, i, yy, mm... No i, mm (.) ja uważam, że na szefa można liczyć,
992 yy, [ADR: Mhm.] i, że tak powiem... poprawnie to powiem, ale zawsze gdzieś w gronie, jak
993 sto... stoimy sobie, [ADR: Mhm.] rozmawiamy, to sobie narzekamy, [ADR: Aha.] że to można
994 byłoby, [kłaśnięcie] yyy, y, pewne rzeczy inaczej zrobić, [ADR: Mhm.] no nie.

995 **ADR:** I pandemia to zmieniła, te relacje, czy raczej one po prost... podobne po...
 996 pozostały?

997 **Kamila:** Nie, mi się wydaje, że podobne [ADR: Mhm.] były. No szef miał też swoje jak gdyby,
 998 y... swój zakres, yy, zadań, które musiał zrobić, i, [ADR: Rozumiem.] i też był obciążony i
 999 lękami, i tym, że, że zgania ludzi do pracy, [ADR: Jasne.] a jeśli się okaże, że ktoś się zarazi,
 1000 to co będzie [ADR: Mhm.] i tak dalej, czy konsekwencje, odpowiedzialność i tak dalej, [ADR:
 1001 Dobra.] więc też był obciążony swoimi, [ADR: Mhm.] y, y, ym... swoimi lękami.

1002 **ADR:** Pewnie. A jeżeli chodzi o relację z uczniami i z rodzicami, to jak przed pandemią,
 1003 jak w pandemii to wyglądało? Coś się w ogóle zmieniło?

1004 **Kamila:** To znaczy no relacje r... r... y, w/ y, rozluźniły się relacje z rodzicami w tym sensie,
 1005 że, y, mm (.) y, niewiele robimy wspólnie. No bo wiele rzeczy... z wielu rzeczy musieliśmy
 1006 zrezygnować. [ADR: No jasne.] Z takiej wycieczki, z takigo... z takiego spotkania, [ADR:
 1007 Mhm.] z tych spotkań na przykład z okazji, yy, yy, z okazji dnia mamy, y, i, yy, jakiś tam dnia
 1008 babci, yy, [ADR: Mhm.] gdzie, gdzie tam się angażuje rodziców, pewne zadania, [ADR: Mhm.]
 1009 więc to na pewno z rodzicami, y, troszkę się roz/ e, oddaliliśmy. [ADR: Pewnie.] Ale to jest
 1010 tylko kwestia jak gdyby, y, normalności [ADR: Mhm.] i wracamy do siebie...

1011 **ADR:** I wcześniej m...

1012 **Kamila:** ...i normalnie działa.

1013 **ADR:** ...y, mieliście państwo blisko po prostu?

1014 **Kamila:** Bliżej, tak.

1015 **ADR:** Mhm. Mhm.

1016 **Kamila:** Zdecydowanie bliżej.

1017 **ADR:** I to była taka bliska współpraca?

1018 **Kamila:** Bliska. No [ADR: Mhm.] zawsze można było, yy, naryso... zawsze można, zawsze
 1019 znajdzie się grono takich chętnych, [ADR: No, no.] co tam w tym pomogą, tu podpowiedzą, tu
 1020 zaproponują.

1021 **ADR:** Ale tak mówiła pani, pani Kamilo, że oni są młodzi i już tak, yy, się, ee, gorzej
1022 rozumiecie. To jest takie wrażenie?

1023 **Kamila:** Nie, nie, to nie chodzi, [ADR: Mhm.] to nie chodzi o rozumienie. [ADR: Aha?] To
1024 znaczy, że... To znaczy, że ja jestem dla nich s/ matroną...

1025 **ADR:** Aha.

1026 **Kamila:** Rzekomo

1027 **ADR:** Że ich postrzeganie, tak?

1028 **Kamila:** ...yy, a ja też ich postrzegam, y, czasami, yyy, mm... (.) Y, to znaczy, y, y, bo ja
1029 mówiłam o ty... na początku też powiedziałam to, że ja jestem skazona belferską, [ADR:
1030 Rozumiem.] yyy, naturą. [ADR: Mhm.] Czyli mnie zależy, żeby wszyscy znali bezbłędnie
1031 tabliczkę [ADR: No, no, no, no, no.] mnożenia, żeby wszyscy pisali bez błędów [ADR: Mhm.]
1032 ortograficznych, [ADR: Mhm.] i ja to, to za wszelką cenę chciałam osiągnąć. Wiem, że to jest
1033 niemożliwe, [ADR: Mhm.] ale mi się wydaje, że gdyby tak rodzic tam, wiesz, to poćwiczył,
1034 [ADR: Mhm.] to byłoby po prostu... [ADR: Okej.] Ale przecież rodzic jest obciążony swoimi
1035 zawodowymi sprawami. [ADR: Mhm, tak.] Dla niego nie zawsze nauka szkolna jest nauką...
1036 [ADR: Mhm.] czy tam umiejętności dziecka są najważniejsze na świecie. No. [ADR: Pewnie.]
1037 Ja sama byłam takim rodzicem, który nie uważał, że, [ADR: Mhm. [śmiech]] że, że wszystkie
1038 "ó" kreskowane trzeba wiedzieć, gdzie [ADR: Mhm.] postawić, no nie. Więc...

1039 **ADR:** Okej. Dobra. A jeżeli chodzi znowu o te, y, wsparcie, to... E, bo powiedziała pani,
1040 pani Kamilo, i to jest bardzo ważne, że to wsparcie było. A na czym to polegało, tak
1041 technicznie? Jeżeli pojawiły się na/ właśnie te nowe narzędzia, nowe formy organizacji,
1042 samoorganizacji w czasie pandemii, to na czym polegało... ta siła tego wsparcia, które
1043 tutaj bo/ mm, w tej placówce mieliście?

1044 **Kamila:** No siła wsparcia to jest na przykład, y, y posługiwania się z... po/ narzędziami
1045 wszystkimi, y, Zooma, [ADR: Mhm.] tłumaczenie pewnych rzeczy, Zoom jest anglojęzyczny,
1046 ja jestem, [ADR: No.] y, z... y, z... yy, y, zacofana, jeśli chodzi o tę [ADR: Mhm.] umiejętność,
1047 [ADR: Mhm.] yy, nie posiadam jej, yy, w wystarczającym [ADR: No.] wymiarze, żeby
1048 odczytywać wszystkie, yy, tłumaczenia. [ADR: Mhm.] No więc coś tam spisywałam sobie,
1049 szukałam w translatorach, [ADR: Mhm.] yy, a czasami któraś też rozkminiła tą... to narzędzie,

1050 więc, yy, [ADR: Mhm.] narzędzia, y, z... narzędzia pla/ ymm, aplikacji Zoom, [ADR: Mhm.]
1051 yy, yy, więc tutaj podpowiadałyśmy sobie na wzajem, co jak robić, jak filmy puszczać, żeby
1052 dobrze były [ADR: Ok...] odbierane, jak ściągnąć filmik i tu [ADR: Mhm.] zaprezentować na
1053 przykład na, yy, lekcji. Yyy, więc takie techniczne, ymm, prawda.

1054 **ADR: Dobra. A czy pracodawca z... y, zapewniał jakąś pomoc, yy, mm, taką w trakcie**
1055 **kryzysu pandemii? Na przykład, nie wiem, jak to wyglądało z... w wypadku dostępu do**
1056 **narz... m, środków ochrony, narzędzi, czy może jakieś wsparcie psychologiczne czy**
1057 **materialne od pracodawcy można było liczyć?**

1058 **Kamila:** No to, y, materialne owszem, no jak z... z/ sprzęt był niesprawny, to zaraz się tu
1059 stawalo na rzęsach i się, mm, [ADR: Mmm.] tworzyło nowe stanowisko... nowy...
1060 [pstryknięcie palcami] y, jak się nazywa, yym... no ten p... yy, do, do, ymm... (.)
1061 [westchnięcie] no żeby sygnał, y, sygnał [ADR: No, no, no.] internetowy był silniejszy...

1062 **ADR: Router.**

1063 **Kamila:** ...więc router [ADR: No.] wymontowany gdzieś [ADR: No, no, no, no, no, no.] w
1064 pobliżu, albo połączenia na kabel [ADR: Mhm.] na przykład od razu robione, więc [ADR:
1065 Mhm.] takie rzeczy były po prostu... [ADR: Mhm.] Mi się wydaje, że...

1066 **ADR: A to wsparcie psychologiczne było, m, potrzebne? Było zauważalne, ta potrzeba,**
1067 **czy... I była możliwość otrzymania?**

1068 **Kamila:** Y, to znaczy, m, nie, nie wiem, czy... Myśmy na pewno potrzebowały kontaktu ze
1069 sobą. [ADR: Rozumiem.] Rozmowy ze sobą. I jak my się tu spotkały, to staliśmy na początku
1070 w kręgu daleko od siebie i nagać się nie mogłyśmy o różnych takich tych sytuacjach
1071 życiowych, które wyniknęły z tej nowej formy, yy, pracy.

1072 **ADR: Jasne.**

1073 **Kamila:** No, i...

1074 **ADR: Jasne.**

1075 **Kamila:** ...i tak.

1076 **ADR: Dobra. A czy ta pomoc właśnie, ta w, yy, w tej sile, w gronie pedagogicznym, była**
1077 **u/ wystarczająca, czy jeszcze czegoś brakowało, jeśli chodzi o wsparcie?**

1078 **Kamila:** Nie, nie, nie umiem do tego... [ADR: Mhm.] nie umiem tego tak ocenić, czy czegoś
1079 brakowało. [ADR: Mhm.] No może można było z... y, w tym... Fajne były, y, szkolenia na
1080 przykład, y, te webinary różne [ADR: No, no.] na temat, yy, właśnie, yy, mmm, yym... z, y, y,
1081 z, mm... jest właśnie z pogranicza, czy, czy o asertywności, [ADR: Mhm.] czy jakieś tam...
1082 Właśnie z, y, z pogranicza psychologicznych różnych, y, problemów, [ADR: Mhm.] yyy, w
1083 nauczaniu i one dawały trochę, y, y, siły, bo wszelkie jakieś metodyczno-dydaktyczne zupełnie
1084 były... zupełnie jak gdyby były bez, yy... [ADR: Rozumiem.] bez, yy, mmm... No, no, no nie,
1085 nie ułatwiały, nie pomagały, były niepotrzebne, były zbyteczne po prostu.

1086 **ADR: Okej. A jak pani, pani Kamilo, ocenia, ee, pomoc ze strony państwa? Czy w ogóle**
1087 **może... mogła pani liczyć, pani personalnie, w ogóle na taką pomoc?**

1088 **Kamila:** To znaczy (.) no nie, nie wiem. Mi się wy... Mi się w ogóle wydaje, że człowiek liczył
1089 na siebie tylko i wyłącznie. [ADR: Mhm.] Liczył na, na, yy, na swój sprzęt, na swoich
1090 znajomych, którzy pomagają, yy, i czy pomoc państwa... No była, bo mogliśmy cios tam sobie...
1091 jakiś... jakaś materialna, pięćset złotych chyba dostaliśmy na zakup jakichś, y, y, yy,
1092 technicznych rzeczy, jako jednorazowa, yyy, mmm, b... yy... [ADR: No jasne.] darmowa
1093 darowizna, yy, ale, yy, m, t... y, trudno mi to nazwać, że to była pomoc w sensie, yy... [ADR:
1094 Jasne.] w sensie, ymm, organizacji zdalnego nauczania czy właśnie pracy, yy, w pandemii. No
1095 na pewno środki higieniczne są... [ADR: Mhm.] były zapewnione, [ADR: Mhm. Dobra.]
1096 wszystkie. Jakies takie te, yym, psikacze do, [ADR: No.] y, dezynfekcji, jakieś te techniczne
1097 takie, yy, prace pań, y, z obsługi, które tam, y, sprzątały i jak gdyby pomagały, [ADR: Mhm.]
1098 no to on... to, to, to, yy, było zorganizowane w szkole [ADR: Mhm.] przez pracodawcę, no nie.

1099 **ADR: Dobra, a jeżeli, a jeżeli chodzi o... No bo, mm, w sumie w wyniku pandemii się**
1100 **mówi, że niektóre grupy zawodowe są takie niezbędne, były na pierwszej linii frontu...**

1101 **Kamila:** Mhm.

1102 **ADR: ...w tym kryzysie. I czasami (.) bywa, że mówi się, że to też nauczyciele. I dlatego**
1103 **stąd nasze pytanie, czy, y, pani zdaniem, pani Kamilo, takie postrzeganie w ogóle tej grupy**

1104 **jest... istnieje gdzieś i ma jakieś uzasadnienie. Czy jesteście grupą niezbędną w kryzysie**
1105 **pandemicznym?**

1106 **Kamila:** M, znaczy wydawało, wydawało mi się, że, ymm, ww... Pierwsze moje zdanie było
1107 takie, że nauczanie po prostu nie musi się odbywać. Jeśli jest takie duże zagrożenie [ADR:
1108 Mhm.] życia ludzkiego, to nauczanie nie musi się odbywać. [ADR: Mhm.] Ale jednocześnie
1109 dla, y, b... ym, y, dla psychicznego funkcjonowania... może nie psychicznego, tylko dla
1110 funkcjonowania, y, [ADR: No.] świata, y, jest niezbędne o tyle, że, yy, że daje... Bo nawet w
1111 czasach... w czasie wojennym było [ADR: No, no, no.] takie nauczanie, prawda. [ADR: No,
1112 no rozumiem.] Więc tu nie było wojennego. Ja przepraszam na moment, muszę...

1113 **ADR: Spokojnie.**

1114 **Kamila:** ...odebrać.

1115 **ADR: To ja przepraszam, że... [respondent odbiera telefon] I tak, i czy... Właśnie, bo**
1116 **mówiliśmy o tym... niezbędności grupy...**

1117 **Kamila:** Mhm.

1118 **ADR: ...nauczycieli. Czy t... ym... Czy pani zdaniem to, ymm, dalej w ogóle się utrzyma,**
1119 **takie postrzeganie w... y, tej grupy nauczycieli jako niezbędnych? Czy to w ogóle będzie**
1120 **funkcjonowało, czy... W którym to kierunku pójdzie?**

1121 **Kamila:** To znaczy...

1122 **ADR: Ta kwestia niezbędności nauczycieli.**

1123 **Kamila:** To znaczy, ja mam takie zdanie, które mi się jakby... Taką myśl... taka myśl, myśl
1124 mi się pojawiła, y...

1125 **ADR: Mhm.**

1126 **Kamila:** ...po ostatnich tych, y, przypadkach, no ja jestem, y, ja jestem zwolenniczką, y, y,
1127 szczepienia przeciwko, yy, ymm, chorobie Covid-19 [ADR: Mhm.] i uważam, że wszyscy się
1128 powinni zaszczepić. [ADR: No.] Bo uważam, że znając jak gdyby... mając pewną wiedzę
1129 biologiczną, mm, mm, mało tego, odrobinę tej medycznej wiedzy, wiem, że, y, ten wirus, tak
1130 jak wirusy tego typu, będą, yy, mutować. Będą mutować wtedy, kiedy będą się rozwijać w ciele

1131 [ADR: Mhm, mhm.] osoby, yy, którą zarażą, do, do której się dostaną. [ADR: Mhm.] I teraz
1132 im mniej takich osób będzie, w których one się będą rozwijać i mutować, to tym bezpieczniej
1133 dla nas. [ADR: Mhm.] Więc żeby zahamować rozwój tego wirusa, y, jak gdyby no wydaje mi
1134 się, że to szczepienie jest, yy, konieczne. Ale ja miałam myśl... Aha. A, y, pojawia się ruch
1135 antyszczepionkowy, anty... y, y, -covidowy i jak słucham tych haseł, to skóra mi na grzbiecie
1136 cierpnie. [ADR: Mhm.] W tym sensie, że no po prostu większych jakichś, nie wiem... Bo, bo
1137 to też robię źle, bo hejtuję [ADR: Mhm.] czyjeś, czyjeś poglądy, no nie. Ale skóra mi cierpnie,
1138 y, jak słyszę o tych dwuzłotówkach, które się przyklejają do miejsca, gdzie zostały za... gdzie
1139 została podana szczepionka. [ADR: Mhm.] Y, i takich różnych takich, takich, y, takich,
1140 ymmm... no takich, ymmm... [ADR: Mhm.] (.) no takichń... niezrozumiałych, [ADR: No, no,
1141 no.] nieracjonalnych w ogóle, y, y, myśli, toku [ADR: Mhm.] rozumowania, yy, to stwierdziłam,
1142 że niebawem powstanie grupa antyszkolna, [ADR: Mhm.] my dziecka do szkoły nie posyłamy,
1143 [ADR: No.] bo po prostu ono tam nic dobrego nie... nic dobrego nie znajdzie, ono po prostu...
1144 że szkoła jest [ADR: Mhm.] okropna, bo robi [ADR: Mhm.] to, tamto, [ADR: Mhm.] takie
1145 rzeczy, takie rzeczy, że po prostu rozwija się, yy, rozwija się społeczność, y, y, antysystemowa,
1146 [ADR: Aha.] a, y, nie wiem, czy, czy ludzie sobie zdają sprawę z tego, że my jesteśmy istotami
1147 społecznymi. [ADR: Mhm.] Jeśli mamy żyć bezpiecznie i żyć dobrze, to możemy żyć/ musimy
1148 żyć dobrze w zor... w zorganizowanym państwie. [ADR: Mhm.] Więc muszą być konkretne
1149 zasady. [ADR: Mhm.] Więc jeżdżę prawą stroną ulicy. [ADR: Mhm.] Yy, idę i, przepraszam,
1150 nie pluję na chodnik, bo kogoś to może obrzydzać. Po prostu, no nie wiem, nie robię [ADR:
1151 Mhm.] różnych rzeczy, nie załatwiam się nagle na drodze, [ADR: No.] bo tam chcę siku, tylko
1152 jednak szukam odosobnionego miejsca. [ADR: Pewnie.] Bo to są zasady. I my przez, yy, setki
1153 lat, y, [ADR: Mhm.] pewne zasady tworzymy i po prostu... a teraz nagle no... [stuknięcie] (.)
1154 za przeproszeniem, jeb [ADR: Mhm.] i [ADR: Mhm.] zburzyć wszystkie zasady. [ADR: No.
1155 Okej.] No po prostu no, no nie rozumiem tego. [ADR: Mhm.] A przecież mamy się czuć
1156 bezpieczni, mamy się na wzajem szanować. A to nie tylko dla... y, to nie tylko... Skrajność
1157 poglądów jest, yy, jest, y... on mnie przeraża. [ADR: Mhm.] Mój mąż jest historykiem i
1158 twierdzi, że potrzebna jest wojna [ADR: Mhm.] po prostu, bo dopiero się wróci do równowagi,
1159 jak nasz byt, yy, ten elementarny, ten, [ADR: Mhm.] yy, to poczucie bezpieczeństwa zostanie
1160 mocno wstrząśnięte. [ADR: Mhm.] Pandemia, widać, nie wstrząsnęła tak mocno.

1161 **ADR: Mhm. A jeżeli chodzi o wizerunek nauczycieli, to ucierpiał, y, czy się nie zmienił,**
1162 **ee...**

1163 **Kamila:** Yy...

1164 **ADR:** Czy może się polepszył? [śmiech]

1165 **Kamila:** Ja nie jestem pewna, czy jest jakakolwiek grupa zawodowa, która ma dobry
1166 wizerunek, dobrą opinię, [ADR: [śmiech]] yy, w społeczeństwie. [ADR: [śmiech] Okej.] I po
1167 prostu, yy, nauczycielski wizerunek cierpi, ale cierpi też z róż/ z innych przyczyn. [ADR:
1168 Mhm.] No teraz na przykład mamy problem, zaczynamy mieć problem, z, y, ym, y, z zawodem,
1169 y, ż... t... y, no w sensie, ym, z naborem do, yy, do, do, do pracy, [ADR: Mhm.] yy, my mając,
1170 y, stare społeczeństwo w szkole, będzie taki czas, że będziemy odchodzić [ADR: Mhm.] po
1171 prostu lawiną na emeryturę i obawiam się, że nie będzie miał kto pracować.

1172 **ADR:** Ale też pani mówiła...

1173 **Kamila:** I będzie selekcja negatywna [ADR: Mhm.] jak gdyby osób, które będą przychodzić
1174 do zawodu.

1175 **ADR:** A mi się to też przypomniało, że pani mówiła à propos też tego, yy, jak, y, pani
1176 słyszała na, y, właśnie na ulicy, jak pani wychodziła, y...

1177 **Kamila:** No. No.

1178 **ADR:** ...w trakcie godzin pracy, y, gdzieś tam na ulicy, że, yy, że pani nie pracuje w tych
1179 godzinach, tak, i wtedy...

1180 **Kamila:** W trakcie godzin pracy...

1181 **ADR:** ...wtedy już był... wte...

1182 **Kamila:** ...ja nie mogłam wychodzić, bo dyrektor nam wyraźnie powiedział, że...

1183 **ADR:** No, no?

1184 **Kamila:** ...w godzinach pracy jesteśmy w domu.

1185 **ADR:** Czy tam wcześniej, czy, czy to...

1186 **Kamila:** No, no.

1187 **ADR:** ...po prostu to poczucie winy się pojawiało, to, yy, czy to jest charakteryst... Jakby
1188 pani jeszcze... Bo nie dopytałam tego w ogóle w tej pierwszej części, jak by pani jeszcze
1189 powiedziała, pani Kamilo, jak się żyje nauczycielowi tutaj, w ty... w tym... w tej
1190 społeczności, w DM? I czy to było charakterystyczne dla życia tutaj, w tej społeczności,
1191 czy, yy... No jak w ogóle się żyje tutaj, à propos też tego, co można było usłyszeć na ulicy?
1192 [śmiech]

1193 **Kamila:** Znaczy, ż... żyje się no... Znaczy, yy, to jest, yy... To, to, to nie... to nie ty... nie
1194 tylko społeczność, tylko uważam, że taki, yyy... że to jest, y, no takie znamię czasu, [ADR:
1195 Mhm.] no nie. [ADR: Mhm.] Że my możemy... że mamy prawo, yy, jak gdyby, yy, każdemu
1196 powiedzieć, [ADR: No.] no nie. Że a co ty właściwie sobą reprezentujesz, no nie. No czym ty
1197 właściwie wyjątkowym jesteś tutaj, no nie.

1198 **ADR:** Ale to jest ogólnie... dotyczy wszystkich jakby w...

1199 **Kamila:** Tak.

1200 **ADR:** ...y, ogólnie społeczeństwa?

1201 **Kamila:** Wszystkich grup zawodowych.

1202 **ADR:** Mhm.

1203 **Kamila:** Tak, że jesteśmy do siebie bardzo krytyczni i źle nastawieni. [ADR: Mhm.] Że nie
1204 rozumiemy się na wzajem, no nie. [ADR: Mhm.] My mamy, y, pracę taką, yy, i, yy, j... ja
1205 spotykam się to z... by... my się na wszystkim znamy, my wiemy, jak lekarz powinien leczyć.
1206 [ADR: No, no.] My wiemy, jak, y, osoba, która odświeża... że źle to robi, bo ona powinna to
1207 robić inaczej. [ADR: Aha.] No i ja zadaję pytanie, no znasz się na tym, kobieto? Wiesz, jakim
1208 sprzętem on dysponuje? [ADR: Mhm.] No nie? My po prostu oceniamy świat i mówimy, że
1209 nie możemy mieć braku prądu w dwudziestym pierwszym wieku, [ADR: Mhm.] bo to jest po
1210 prostu niemożliwe. [ADR: No.] Coś jest źle zorganizowane. [ADR: Mhm.] No nie. Bo przecież
1211 drzewo się może zawalić wszędzie albo awaria może wystąpić wszędzie. Więc tutaj mam po
1212 prostu... Więc my jesteśmy nauczeni, ym, y, wygody, y, m, m, mamy pretensje, jak ta wygoda
1213 zostaje nam zabrana, [ADR: Mhm.] yy, i, y, jak mamy dyskomfort, to po prostu wszystkich
1214 dookoła pieczętujemy, bo to przez ciebie, [ADR: Mhm.] a ty tak czy... co zrobiłeś, a tak...
1215 [ADR: No, no, no.] No po prostu no, yy... To może jest chaotycznie...

1216 **ADR:** Nie no, ja...

1217 **Kamila:** ...wypowiedziane, ale...

1218 **ADR:** ...wiem, o co chodzi...

1219 **Kamila:** ...ale...

1220 **ADR:** ...bo mamy taki poziom z... y, ogólnospołeczny. A jeżeli chodzi o...

1221 **Kamila:** To jest, to jest problem społeczny na pewno.

1222 **ADR:** A jeżeli chodzi o DM, to jest coś takiego charakterystycznego, zarówno w czasie tej

1223 pandemii... czy jakieś charakterystyczne problemy, wyzwania, w ogóle tak... jak, jak tu

1224 się żyje w ogóle nauczycielce z tym stażem pracy i...

1225 **Kamila:** Ń... ń... nie, mi się wydaje... Ja nie, nie lubię porównywania dużego miasta i małego

1226 miasta i wioski...

1227 **ADR:** A jak, jeżeli chodzi... o charakterystykę tylko?

1228 **Kamila:** Y...

1229 **ADR:** Bez porównania?

1230 **Kamila:** Y...

1231 **ADR:** Po prostu jak się żyje?

1232 **Kamila:** No ja się muszę, yy... ja się muszę szanować [ADR: Mhm.] i wtedy mam wrażenie,

1233 że, że, y, będą mnie szanować, [ADR: Mhm.] ale muszę się liczyć z tym, że będą mnie oceniać.

1234 **ADR:** O, właśnie.

1235 **Kamila:** I po prostu muszę, muszę się z tym liczyć. Ale ja zawsze mówię, jeśli... Bo, bo mówię,

1236 rodzice często oceniają nauczyciela i mówią: [ADR: Mhm.] "Ta pani dobra nauczycielka, tamta

1237 pani taka nauczycielka, a pani co tam wymyśliła, że pudełeczko po, y, paście do zębów

1238 przynosić do szkoły, po co jej to pudełeczko", no nie. [ADR: Mhm, mhm.] I oceniają. I robią

1239 to przy dziecku. A ja na wywiadówce mówię rodzicom tak: "Wy oceniacie mnie, ale ja was też

1240 mogę oceniać. [ADR: Mhm.] Bo ja też obserwuję waszą pracę, ja widzę waszą pracę". [ADR:

1241 Jasne.] Mało tego, dzieci mi dużo mówią. Bo dzieci są szczerze i bardzo dużo rzeczy sprzedają,
1242 no nie. [ADR: Mhm.] Yy mi. Yy, [ADR: Tak.] swoich takich tajemnic domowych, no nie. Więc
1243 oceniamy się, ale pamiętajmy o tym, y, y, że jak ja oceniam ciebie, [ADR: Mhm.] to ty oceniasz
1244 mnie. [ADR: Pewnie. No okej.] Czyli jak ja będę oceniała kogoś, to ktoś mnie może ocenić
1245 równie brzydko i nieelegancko. [ADR: Tak jest.] Więc nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe.

1246 **ADR: A, pani Kamilo, czym jest dla pani dobre życie? Takie mamy pytanie. [śmiech]**

1247 **Kamila:** No czym jest dobre życie? No, no, m... No ja muszę mieć świadomość, że żyję dobrze.

1248 **ADR: Mhm. A...**

1249 **Kamila:** Muszę mieć tą pyszną taką ocenę samej siebie, [ADR: Mhm.] że, y, że dobrze żyję.

1250 **ADR: Mhm. A...**

1251 **Kamila:** No takie dobre życie to jest, [ADR: Mhm.] to jest po prostu harmonia jakaś [ADR:
1252 Mhm.] taka, tu rodzinna, tu [ADR: Mhm.] zawodowa, tu sąsiedzka, no nie. [ADR: Mhm.] No
1253 wtedy mam dobre życie.

1254 **ADR: A dobra praca?**

1255 **Kamila:** No taka, która przynosi... daje mi dobre życie. [ADR: Mhm.] I zadowolenie.

1256 **ADR: Okej. Okej.**

1257 **Kamila:** Chyba.

1258 **ADR: A czy pandemia przyniosła jakieś nowe... [dzwoni telefon, respondent odbiera]**
1259 **Dobrze, no to już musimy kończyć?**

1260 **Kamila:** Musimy kończyć, no.

1261 **ADR: Dobra, to... W sumie nie zadałam jeszcze ważnych pytań, ale najwyżej (.) najwyżej**
1262 **jakoś (.) jakoś wytłumaczę.**

1263 **Kamila:** No a jakie mamy jeszcze?

1264 **ADR: Y, mamy jeszcze właściwie trzy k... trzy kwestie.**

1265 **Kamila:** Mhm.

1266 **ADR:** Yy, o konflikty społeczne (.) plany na przyszłość (.) i dzia... no, konflikty społeczne,
1267 działa... działania społeczne i perspe... perspektywy na przyszłość. Ale możemy się
1268 umówić też na dopytkę na przykład online czy jakoś... Nie wiem...

1269 **Kamila:** No, możemy...

1270 **ADR:** ...tak innego dnia.

1271 **Kamila:** ...się umówić czy telefonicznie?

1272 **ADR:** E, telefonicznie będzie mi ciężko nagrać, ale, y... bo telefonicznie nie mam też
1273 zezwolenia, żeby robić, ale online możemy ewentualnie się dopytać o te kwestie.

1274 [rozmowa odbiegająca od tematu]

1275

1276 **BNI_03_E_Kamila cz II_audio**

1277 [rozmowa o kwestiach technicznych]

1278 **ADR:** Pani Kamilo, to zaczniemy od tego pytania, na którym, yy... które było co prawda
1279 odpowiedziane, ale było przerwane w połowie, więc po prostu...

1280 **Kamila:** Mhm.

1281 **ADR:** ...y, s... odpowiemy sobie...

1282 **Kamila:** Dobrze.

1283 **ADR:** ...na nie jeszcze raz. Ee, no i w... y, tu taki blok na temat, yy, różnych aspektów, y,
1284 pandemii i życia ogółem...

1285 **Kamila:** Mhm.

1286 **ADR:** ...i pierwsze pytanie w tym roku to: czym jest dla pani, pani Kamilo, dobre życie?

1287 **Kamila:** No to ja odpowiedziałam na to.

1288 **ADR:** Tak. To właśnie to, co było w połowie ucięte. No to poproszę jeszcze... jeszcze raz.
1289 Tam ono było bardzo krótko, yy...

1290 **Kamila:** Rozpoczęte.

1291 **ADR:** ...zarejestrowane, tak ze... tak. Tak więc można od początku.

1292 **Kamila:** No. Nie wiem, dobre życie to takie, kiedy człowiek jest zadowolony z życia, no nie.
1293 Kiedy robi coś, co jest, yy, nie wiem, przyjemnością, [ADR: Mhm.] co daje satysfakcję (.) i ma
1294 świadomość, że, że to jest właśnie... że, że jego życie jest dobrym życiem. Bo [ADR: Mhm.]
1295 (.) jakieś tam dobro swoje według w... y, własnego pojęcia czyni, no nie.

1296 **ADR:** Okej. A dobra praca?

1297 **Kamila:** M, no to prawie tak jak dobre życie. [ADR: Mhm.] No nie? Czyli też, yy, coś, co
1298 sprawia przyjemność, że się idzie z ochotą, że się rano wstaje i, i nie ma się, y, stanów, nie
1299 wiem, z pogranicza [ADR: Mhm.] depresyjnych, tylko po prostu się rusza i już, [ADR: Mhm.]
1300 i robi się to z przyjemnością, bo jakieś tam ciekawe rzeczy, yyy, czekają, [ADR: Mhm.] no nie,
1301 do zrobienia.

1302 **ADR:** Dobra. A czy pandemia, yy, bo już pytamy o pandemię, przyniosła jakieś, yy, nowe
1303 problemy czy wyzwania, y, pani Kamilo, w pani życiu poza pracą? Poza pracą przede
1304 wszystkim, w życiu ogólnie? I jeżeli tak, to jakie? Czy coś się zmieniło w tym życiu poza
1305 pracą? Nie wiem, w relacjach z innymi, rodzinnymi, jakieś tam...

1306 **Kamila:** M, m...

1307 **ADR:** ...potrzeby zdrowotne, psychologiczne?

1308 **Kamila:** No na pewno człowiek doceniał, y, kontakty międzyludzkie, ym, [ADR: Mhm.]
1309 bezpośrednio kontaktów po prostu, [ADR: Mhm.] y, podczas, y, y, zdalnej pracy i zdalnej
1310 nauki, y, dzieci, więc, y, kontakty sz... w... szeroko rozumiane. Bo i [ADR: Mhm.] z
1311 koleżankami w pracy, no i z dziećmi również, no nie, że to jest po prostu, yy... ekran, yy,
1312 monitor komputera nie daje w ogóle, y, przyjemności obcowania, yy, z człowiekiem, że jest
1313 dużą barierą po prostu. [ADR: Mhm.] Czyli, y, ekran, elektronika plus odległość jednak,
1314 świadomość odległości, że [ADR: Mhm.] nie jesteśmy ze sobą, że te reakcje, które widzimy,
1315 są jakieś trochę prze... przekłamane, przerysowane przez, y, yy, ymm, no, mm, płytkie ujęcie

1316 kamery czy jakoś... [ADR: Mhm.] nie wiem, jak to nazwać, [ADR: Mhm.] ale na pewno ta
1317 odległość była, y, y, y, dużym problemem. (.) Y, i brak kontaktów [ADR: Mhm.] właśnie
1318 bezpośrednich. [ADR: Mhm.] Więc nawet jak zaczęliśmy pracę, y, ymm (.) m, pod koniec, y,
1319 tego pierwszego lockdownu, zaczęliśmy pracę, y, już nie w domu, tylko, y, w szkole, [ADR:
1320 Mhm.] gdzie kadra przychodziła do szkoły, to, [ADR: Mhm.] to po prostu z radością na
1321 korytarzu się spotykaliśmy w tych odstępach takich [ADR: No, no.] dwumetrowych, takich
1322 kręgach, i, i po prostu... i nie mogliśmy się nasycić [ADR: Mhm.] swoim widokiem
1323 bezpośrednim i gadaniem ze sobą, [ADR: Mhm.] no nie.

1324 **ADR: A jak był ten pierwszy... pierwsze zamknięcie, bo na początku, y, pracowaliście z**
1325 **domu jeszcze, nie...**

1326 **Kamila:** Mhm.

1327 **ADR: ...no to, m, były jakieś takie... właśnie takie duże wyzwania i co tak najbardziej**
1328 **pani zapadło w pamięć z tego okresu?**

1329 **Kamila:** No duże wyzwanie to, to, ym... d... nie, nie odważyliśmy się prowadzić lekcji...
1330 znaczy to było nieprzygotowane po prostu [ADR: Mhm.] w ogóle, bo to tak nagle ciach, y, o...
1331 zamknięto, yyy, jak gdyby szkoły [ADR: Mhm.] i, y, dzieci się uczyły w domu (.) więc
1332 najprostszym się wydawało w... yy, wtedy przekazanie zadań do zrobienia, wyznaczenie
1333 jakichś tam tych [ADR: Mhm.] treści, które sam... sobie mają same przeczytać, yy, [ADR:
1334 Mhm.] później zrobić do tego ćwiczenia, które będą jak gdyby, yy, no z poszczególnych
1335 edukacji jakimś tam, [ADR: Aha.] y, treningiem, jakimś utrwaleniem pewnych rzeczy,
1336 pewnych wiadomości. [ADR: Mhm.] No i tu był dyskomfort, no bo, yy, jednak, y (.) jednak
1337 uczniowie fajnie się uczą, jak się uczą na, y, konkretach, jak coś się podaje im, yy, do
1338 przećwiczenia, do, do... jakieś doświadczenie, [ADR: Mhm.] y, się robi, pokazuje. Yy, no i, i
1339 tutaj tego brakowało z pewnością (.) no, y, a jednocześnie ta forma nauki była też dużym
1340 ułatwieniem dla niektórych rodziców. Bo rodzice, którzy, yy, szli do pracy, a dzieci byli pod
1341 opieką... [ADR: Mhm.] dzieci były pod opieką na przykład babci albo, nie wiem, u, u cioci
1342 czy... bo niektórzy jednak musieli iść do pracy, [ADR: No tak.] bo i było ileś zawodów takich,
1343 które cały czas, yy, pracowały stacjonarnie, normalnie, w normalnym trybie. Więc dla nich, y,
1344 y, m, m, ci rodzice woleli taką formę niż, y, zdalne lekcje, [ADR: Mhm.] yy, no bo nie zawsze
1345 osoby, które opiekowały się dziećmi, [ADR: Mhm.] były jak gdyby, m... no czy miały sprzęt,

1346 czy mogły tam się połączyć. Przecież to też fungowało z... też dobrze, yy, funkcjonowało, jak,
1347 [ADR: Mhm.] y, jak była... były lekcje otwarte... [ADR: Mhm.] yy, znaczy w sensie lekcje
1348 zdalne, [ADR: No, no.] prowadzone przez... na jakiejś tam, na jakiejś tam platformie, więc, y,
1349 to się odbywało też dobrze, y, no ale to w tym pierwszym okresie to by... byliśmy tacy jacyś
1350 dżw... wszyscy byliśmy jak gdyby, tak mi się wydawało, tacy, w sensie, zagubieni, że nie
1351 wiedzieliśmy, co jest dobre, [ADR: No, no.] co będzie lepsze, no nie.

1352 **ADR: A jeżeli chodzi o takie funkcjonowanie właśnie w tym okresie lockdownu, tym**
1353 **pierwszym, ee, i też później tym... tych zamknięciach, takie funkcjonowanie ogólnie...**
1354 **życiowe, że tak powiem, takie codzienne funkcjonowanie, to czy coś, coś się takiego stało,**
1355 **co szczególnie, y, oddziaływało właśnie na takie codzienne życie?**

1356 **Kamila:** No zamknięcie w domu. Zamknięcie w domu. [ADR: Mhm.] No ja byłam sama, mąż
1357 był w pracy normalnie, stacjonarnie, [ADR: Mhm.] ja byłam sama, yy, ewentualnie miałam
1358 telefon do, yy, koleżanek z pracy [ADR: Mhm.] i tej/ telefoniczne rozmowy jakimś były
1359 rozładowaniem tego, [ADR: No tak.] tego, mm, poczucia takiego zos... porzucenia, nie wiem,
1360 takiej samotności, [ADR: Mhm.] z tymi problemami wszystkimi człowiek był sam, n... no nie.
1361 Musiał je przegadywać. I choćby, [ADR: Mhm.] y, y, telefonicznie. No i też dużym, dużym
1362 obciążeniem było to, że, ymm, że (.) rodzice obwiniali w jakimś sensie nas, nauczycieli, że m...
1363 to, to jest jak gdyby... [ADR: Mhm.] że, że całą tą swoją złość na tą sytuację pandemiczną, to,
1364 to zamknięcie w szk/ w domach dzieci, y, to odrabianie lekcji za nas, [ADR: Mhm.] y, wiele
1365 osób, y, winiło jak gdyby nas, a to nie była przecież nasza decyzja, y, indywidualna, tylko,
1366 [ADR: No pewnie.] y, odpowiedzialność jak gdyby można było zrzucić na, no nie wiem, na, na
1367 świat cały, [ADR: Mhm.] na rząd, na, [ADR: [śmiech]] na ministra edukacji, na ministra
1368 zdrowia i tak dalej. [ADR: Mhm.] No ale tą, tą złość się miało i r/ ludzie też mieli w sobie, więc
1369 jak gdyby, ymm, na nas się to skupiało. [ADR: Mhm.] Łącznie z tym, że... tak, mm, chyba,
1370 mmmówiłam, y, że miałam takie wrażenie, że, że wstydzę się wyjść na ulicę...

1371 **ADR: Tak, tak.**

1372 **Kamila:** ...bo spojrzenia ludzkie gdzieś, mm... czułam się winna, [ADR: No, rozumiem.] no
1373 nie, bo siedzę w domu, w pojęciu ludzkim nie pracuję, [ADR: No.] pensję dostaję i jak gdyby
1374 no tutaj b... to tu było duże psychiczne obciążenie.

1375 **ADR: Mhm. A, pani Kamilo, pani doświadczyła kwarantanny? Taki...**

1376 **Kamila:** Nie.

1377 **ADR:** ...właściwej kwar...

1378 **Kamila:** Nie.

1379 **ADR:** Nie. No to...

1380 **Kamila:** Zamknięcia...

1381 **ADR:** No to nie będziemy o to pytać.

1382 **Kamila:** ...pełnego nie doświadczyłam.

1383 **ADR:** Dobra. A jak sobie pani radziła z tymi problemami, o których przed chwilą była

1384 mowa, oprócz tego na przykład... tych telefonów do koleżanek czy no, mm, jakiś tam

1385 organizowania się samej w pracy, no to jak sobie pani szukała pomocy w, y, tych

1386 wyzwaniach, nie wiem, czy jakieś wsparcie rodziny, czy innych ludzi, zewnętrzne, czy w...

1387 poszukiwanie ws... wsparcia w instytucji, czy wśród...

1388 **Kamila:** No w instytucji powiem...

1389 **ADR:** ...u pracodawcy?

1390 **Kamila:** ...powiem szczerze, że nie, nie sz... nie szukałam. [ADR: Mhm.] Pracodawca no też

1391 jak gdyby... n... no poza rozmowami, poza takim wspieraniem [ADR: Mhm.] werbalnym, czy

1392 takim dobrym słowem, czy czymś, to w zasadzie nie, n... nie, nie mieliśmy, ale też [ADR:

1393 Mhm.] chyba nie było takiej potrzeby. Nie... Ja nie dostrzegałam w sobie jakichś takich, [ADR:

1394 Aha, okej.] y, y, takich trudnych, ym, takich złych jakich... jakichś, ymm, no, z... z... [ADR:

1395 Mhm.] z... złego odzewu tej całej n... sytuacji pandemicznej, że... nie, nnnie wydawało mi

1396 się, że muszę korzystać, chociaż jest to, jest to w głowie gdzieś, ymm, głęboko, ten lęk przed

1397 kolejnym zamknięciem, przed kolejnymi [ADR: Mhm.] jakimiś [ADR: Mhm.] zagrożeniami,

1398 chorobą i, i myślę, że to będzie odbijać się na nas jak gdyby no może niekoniecznie, ymm, złym

1399 stanem psychicznym, [ADR: Mhm.] ale na pewno w podświadomości będziemy mieć ten lęk

1400 długo, długo.

1401 **ADR:** Jasne. Dobra, to teraz przeskakujemy do, [śmiech] do innej beczki i będzie parę

1402 pytań o taką działalność i wierność polityczną, obywatelską, takie kwestie po... polityczne

1403 u obywatelskie. E, czy zdawało się pani, pani Kamilo, w ciągu ostatnich dwóch-trzech lat,
1404 yy, brać udział w, y, jakichś działaniach społecznych? Chodzi nam o, ee, też dż/ y,
1405 głosowanie w wyborach, członkostwo w jakiejś partii politycznej, związkach zawodowych,
1406 jakieś działalności charytatywne, takie społecznikowskie, czy coś w ogóle takiego
1407 funkcjonuje w, w... tu w pani codzienności?

1408 **Kamila:** M... wybory...

1409 **ADR:** Czy demonstracje, protesty też...

1410 **Kamila:** No wybory. [ADR: Mhm.] Brałam raz udział w proce/ proteście kobiet, [ADR: Mhm.]
1411 ymm (.) i popierałam jak gdyby [ADR: Mhm.] też, mm, też to... tą, tą akcję, bo, bo była... bo
1412 warto było, bo [ADR: Mhm.] trzeba było się jak gdyby określić i, yy... No a poza tym to są
1413 jakieś tam te fundacje... nie fundacje, tylko, mm... jak to się nazywa? Organizacja
1414 pozarządowa to za mocne słowo, bo to nie ma osobowości, yy, mm, prawnej, ale jest taki... yy,
1415 DM Wspólnie [nazwa zmieniona – stowarzyszenie lokalne], takie [ADR: Mhm.]
1416 stowarzyszenie... ymm, gdzie, mm... właściwie wykorzystujemy to stowarzyszenie do pisania
1417 projektów i, y, grantów, y, uzyskując pieniążki, [ADR: Mhm.] przy okazji są różne akcje
1418 społeczne, [ADR: Mhm.] bo to najczęściej się wiąże z jakąś... jakimś tematem, ymm... [ADR:
1419 Mhm.] y, czy, czy przyrodniczym, czy ekologicznym, czy jakimś innym. [ADR: Mhm.] Po
1420 prostu...

1421 **ADR:** A to dzieci biorą udział czy dorośli też?

1422 **Kamila:** Dzieci biorą.

1423 **ADR:** Dzieci, mhm.

1424 **Kamila:** E, głównie robi się dla dzieci, y, ale, y, dorośli są też, mm, też... [ADR: Mhm.] jak
1425 gdyby wspólnie tworzą tą grupę realizacji danego grantu.

1426 **ADR:** A, p... pani Kamilo, występuje pani w ro... y, w, yy, roli organizatora bardziej, co
1427 nie?

1428 **Kamila:** Członka stowarzyszenia, [ADR: Aha. Mhm.] no i jeśli ja jestem, y... jeśli ja jestem,
1429 yy... ja mam jakiś pomysł na projekt, no to wtedy [ADR: Mhm.] jest to mój projekt i jak gdyby
1430 go realizuję. [ADR: Rozumiem.] No i on ma też charakter działalności społecznej, bo tutaj nie

1431 ma... to nie są projekty, gdzie, gdzie, ym, prowadzący, realizujący projekt, yy, zarabiają jakkol/
1432 [ADR: Mhm.] cokolwiek robią. Cokolwiek by tam nie robili, to nie zarabiają. [ADR: Jasne.]
1433 Choć się często zaprasza jakichś trenerów konkretnych znanych, jakichś, nie wiem,
1434 rękodzielników [ADR: Mhm.] jakichś, y, mmm, tancerzy na przykład [ADR: M, mhm.] czy
1435 trenerów tańca, tak że oni ewentualnie dostają wtedy jakąś gażę, [ADR: Mhm.] yy... [ADR:
1436 Jasne.] na umowę zlecenie.

1437 **ADR: A jakiś na przykład udział w, y, kampaniach, yy, w internecie, jakichś kampaniach,**
1438 **kampaniach społecznych, politycznych, yy, w mediach społecznościowych, coś takiego w**
1439 **ogóle?**

1440 **Kamila:** Nie, media społecznościowe są, m, [ADR: Mhm.] odległe zupełnie i nie, nie
1441 przepadam za, y, za tym, chociaż wiem, że to ma duże znaczenie w budowaniu, yy,
1442 świadomości ludzkiej, więc... [ADR: Mhm.] Ale nie biorę w tym udziału.

1443 **ADR: Dobra, a jeszcze właśnie... bo o tym proteście kobiet, pani Kamilo, pani mówiła.**

1444 **Kamila:** Mhm.

1445 **ADR: A interesuje nas też, jak, y, jak to wyglądało w ogóle tutaj, w tej społeczności. Bo**
1446 **jakby, y, żeby zobaczyć w ogóle, jak funkcjonują takie protesty.**

1447 **Kamila:** M...

1448 **ADR: Czy to tutaj ś... w ogóle się coś działo, czy...**

1449 **Kamila:** D... mm, no, yy... Przyznam, że to pocztą panto... że to jest z ust do ust przekazana
1450 informacja, [ADR: Mhm.] że o tej i o tej godzinie jest, yy, manifestacja, i była.

1451 **ADR: Tutaj, na miejscu?**

1452 **Kamila:** Tu, w...taj, tak. [ADR: Mhm.] To był s... m, po prostu przemarsz z transparentami,
1453 [ADR: Mhm.] z okrzykami, z jakimiś tam [ADR: Okej.] wuwuzelami i tak dalej. [ADR: Mhm.]
1454 Nie do końca mi się to podobało, bo, bo [ADR: Mhm.] wulgaryzmów było sporo, [ADR:
1455 Mmm.] y, które ws/ jak gdyby, no, mm, nie są moim, yy, jam... nie mieszczą się w moim
1456 [ADR: Mhm.] sposobie wyrażania, y, zdania na dany temat.

1457 **ADR: Jasne. Dobra.**

1458 **Kamila:** Chociaż nie znaczy, że tam sobie [ADR: Mhm.] nie użyję przekleństwa jakiegoś
 1459 [śmiech] słownego.

1460 **ADR: No pewnie.**

1461 **Kamila:** Ale za dużo było wulgaryzmów i tak jak obserwowałam [ADR: Mhm.] te, te
 1462 manifestacje, y, ym, w mediach, yy, w t... w telewizji, to, to też mnie to trochę raziło, [ADR:
 1463 Mhm.] ale to jest jak gdyby tylko narzędzie ii, i można tutaj...

1464 **ADR: Mhm. A warto było, tak z perspektywy czasu? Zaangażować się w to akurat?**

1465 **Kamila:** Myślę, że tak, nawet miałam [ADR: Mhm.] wyrzuty, że, że tylko... że tak n... że tak
 1466 nie dużo. [ADR: Mhm.] Że można było jechać do CK [nazwa zmieniona – średnie miasto na
 1467 Dolnym Śląsku] bo była większa manifestacja i, i protest, i, [ADR: Mhm.] i, ten, i...

1468 **ADR: Dobra.**

1469 **Kamila:** No.

1470 **ADR: Okej, a, m, m, jak by pani określiła, pani Kamilo, swoje poglądy polityczne?**
 1471 [śmiech] Nie wiem, może pani opowiedzieć, na kogo pani głosowała albo na kogo pani nie
 1472 głosuje...

1473 **Kamila:** M, nie głosuję na PiS. [ADR: Mhm.] Nigdy nie głosuję na PiS, chociaż gdzieś zawsze
 1474 z... rozmawiamy sobie, y, y, z moim małżonkiem... [rozmowę przerywa osoba trzecia] No, e,
 1475 bliskie mi są takie, m, poglądy, ymm, y (.) centro-prawicowe, ale, [ADR: Mhm.] al... (.)
 1476 liberalne. [ADR: Mhm.] (.) Ale też w pewnych... No taki człowiek jest zawsze... jak gdyby
 1477 nie w każdej dziedzinie, yym, yy... nie w każdym programie... nie, nie w każdym punkcie
 1478 programu [ADR: Mhm.] partyjnego jest człowiek zgodny z daną, y, partią, w związku z tym
 1479 nigdy nie byłam członkiem żadnej, [ADR: Mhm.] bo nie byłam w stanie się jak gdyby tak
 1480 ukierunkować, żeby [ADR: Mhm.] iść, y, i tylko tak, y... mm, i przyjąć to jako po prostu [ADR:
 1481 Mhm.] jedno i [ADR: Okej.] wiernie temu służyć.

1482 **ADR: Okej. A czy w miejscu pani pracy, czyli w szkole, yy, istnieje jakaś reprezentacja**
 1483 **pracowników? To znaczy związki zawodowe, y, czy rady pracowników? Czy coś takiego**
 1484 **w ogóle funkcjonuje w szkole w DM, tutaj?**

1485 **Kamila:** No funkcjonowały związki zawodowe, Solidarność, nawet byłam jeg... ich członkiem
1486 przez wiele, wiele lat, [ADR: Mhm.] to miało p/ swoje, że tak powiem, historyczne
1487 uwarunkowanie, bo, bo, y, swego czasu jako bardzo młoda osoba, y, mm (.) no, mm, byłam
1488 zaangażowana w to, to tworzenie tej naszej obecnej wolności, chociaż bardzo... znaczy:
1489 zaangażowana, no tak w szkole, w liceum, [ADR: Mhm.] yy, mm, później (.) później oficjalnie
1490 to już tylko w pracy byłam członkiem związku zawodowego Solidarność, [ADR: Mhm.] no ale
1491 ostatnimi laty, przed os... przed, nie wiem, przed... ile lat temu... wypisałam się, kiedy, y, y,
1492 związek określił się politycznie, [ADR: Mhm.] yy... związek zawodowy Solidarność określił,
1493 określił się politycznie bardzo mocno i to mi zaczęło przeszkadzać, i... [ADR: Mhm.] Chociaż
1494 nigdy nie był jak gdyby takim zupełnie wolnym. [ADR: No jasne.] Ale (.) [ADR: Mhm.]
1495 wystąpiłam z tego i...

1496 **ADR:** A ile to było...

1497 **Kamila:** ...i...

1498 **ADR:** ...lat temu?

1499 **Kamila:** No właśnie nie umiem powiedzieć.

1500 **ADR:** Parę czy tam paręnaście?

1501 **Kamila:** Nie, nie, nie, paręnaście nie. To mi się wydaje, że siedem...

1502 **ADR:** Tak kilka?

1503 **Kamila:** ...lat temu...

1504 **ADR:** Aha. Mhm.

1505 **Kamila:** ...osiem lat temu?

1506 **ADR:** A jak wyglądało w ogóle to, yy, działanie... y, w ogóle działalność, y, Solidarności
1507 tu przy, przy szkole?

1508 **Kamila:** No z... y, związek zawodowy ma... y, opiniuje pewne, y, pewne, mmm... (.) na... na
1509 przykład fundusz socjalny, [ADR: Mhm. Mhm.] yym, opiniuje j... jego regulamin i jego
1510 zasady, ym, rozdzielania, [ADR: Mhm.] y, w zakładzie, y, coś, że tam jeszcze jest ileś tam tych

1511 zadań takich, gdzie do związków zawodowych dyrektor się musi zwrócić o, yy, o opinię, [ADR:
1512 Mhm.] yy, yy... Poza tym, y, raz w roku były, y, spotkania w, ym, w siedzibie, y, regionalnej
1513 w CK [ADR: Mhm.] no i tam zz różnych miejsc, yy, z różnych, yy, zakładów pracy się
1514 spotykaliśmy, [ADR: Mhm.] część była... spora część była w oś... y, oświatowych, yy,
1515 członków, no i tam wybierane były władze, y, [ADR: Mhm.] y... związku, no i dyskusje na te
1516 różne tematy, które, yy (.) które akurat były [ADR: Mhm.] aktualne i...

1517 **ADR: Pewnie. A, y, sporo osób tu stąd należało do związków czy...**

1518 **Kamila:** No był taki czas, że, że w je/ w szkole było dziesięciu czy jedenastu członków, to
1519 dosyć dużo. [ADR: Mhm.] Ale później [ADR: Mhm.] część z nich odchodziła, yy, na
1520 emeryturę, część...

1521 **ADR: A, okej.**

1522 **Kamila:** ...poszła, yy... część zrezygnowała z pracy w oświacie [ADR: Mhm.] i tak to się jak
1523 gdyby troszkę przerzedziło, [ADR: Mhm.] no i później, mówię, no to związek był mocno,
1524 mmm, mocno polity/ upolityczniony, w związku z tym też to tak przeszkadzało ludziom, jak
1525 gdyby, jak gdyby ta etykieta [ADR: Mhm.] nie była, yy, do końca zgodna z, yy, z poglądami,
1526 w związku z tym (.) [ADR: Mhm. Jasne.] to się tak wykruszyło (.) [ADR: Pewnie.] do czterech
1527 osób chyba... do trzech osób chyba i w tej chwili już nie (.) y, nie działa jako samodzielny
1528 zakładowy, [ADR: Mhm.] mm, związek zawodowy, tylko ma reprezentację gdzieś tam [ADR:
1529 Mmm.] w, w regionie i, i tylko tyle.

1530 **ADR: Dobra. A, y, jak, pani Kamilo, pani ocenia ogólnie działalność, y, związków**
1531 **zawodowych w oświacie, yym, w Polsce?**

1532 **Kamila:** To znaczy no nie, nie um/ nie potrafię, mm... Znaczy nie chciałabym tutaj... (.) yy,
1533 mm... (.) Nie umiem ci ocenić. [ADR: Mhm.] Nie um/ nie potrafię powiedzieć, y, ż... m...

1534 **ADR: A dostrzegła pani w ogóle...**

1535 **Kamila:** ...jak...

1536 **ADR: ...jakiś zwią/ yy, działanie ich, aktywność t... czasie... w tym czasie pandemii?**

1537 **Kamila:** Nie, w czasie pandemii w ogóle.

1538 **ADR:** Żeby coś robili? [śmiech]

1539 **Kamila:** Nie, nie, nie.

1540 **ADR:** Okej.

1541 **Kamila:** Nie, nie. W ogóle.

1542 **ADR:** Dobra. Dobra. A jeżeli chodzi o taką ogólną ocenę? Bo były te protesty nauczycieli

1543 jakiś czas temu...

1544 **Kamila:** Mhm.

1545 **ADR:** ...w sumie niedawno temu.

1546 **Kamila:** No, strajki nauczycieli.

1547 **ADR:** Mhm.

1548 **Kamila:** To tuż przed pandemią, no nie...

1549 **ADR:** Tak.

1550 **Kamila:** ...były.

1551 **ADR:** No to właśnie, no to jakby pani miała spojrzeć troszeczkę wstecz i zastanowić się,

1552 m, czy to ma sens? [śmiech]

1553 **Kamila:** Że dż... y, w sensie funkcjonowanie związków zawodowych?

1554 **ADR:** Mhm, mhm. W ogóle to, co robią aktualnie. W ogóle jak są aktywni, jak ich widać.

1555 **Kamila:** No, m...

1556 **ADR:** Czym się zajmują.

1557 **Kamila:** No jak się widać, no... jak widać, no tak widać jak nasze społeczeństwo, podzielone

1558 na pół. Tutaj Związek Nauczycielstwa Polskiego, y, optuje za tą, y, y... albo przeciw czemuś,

1559 [ADR: Mhm, mhm.] a Solidarność z kolei, y, m (.) w kontrze jak gdyby, y... Tak że tutaj... I,

1560 i nigdy nie potrafią wspólnie, y, zadziałać, żeby... No bo każdy ma sympatie partyjne i

1561 polityczne, i [ADR: Mhm.] w związku z tym też są w kontrze ze sobą. A niby interesy powinny

1562 łączyć, no nie. [ADR: Mhm.] Czyli że ten związek zawodeln/ zawodowy nauczycieli, czy taki,
1563 czy taki, to powinno się występować, y, w roli, yy, no tworzenia czegoś dla oświaty, dla
1564 nauczycieli, no nie. [ADR: Pewnie.] Może nie dla oświaty, tylko dla nauczycieli jako dla
1565 pracodawców, no bo związek zawodowy chroni... [ADR: Mhm.] yy, znaczy pra...
1566 pracowników.

1567 **ADR: Mhm. A są jakieś, yy... jak pani myśli, pani Kamilo, czy są jakieś sposoby, które...**
1568 **czy są jakieś możliwości, żeby właśnie c... coś zmienić, żeby to miało sens, ta działalność,**
1569 **większy? [śmiech] Czy mo... bardziej współpracowały, czy, czy to się polepszyło po**
1570 **prostu, ich aktywność? Czy w ogóle coś się jeszcze da zmienić?**

1571 **Kamila:** To znaczy, m, tak, jeśli, jeśli, y, związki zawodowe miałyby, y, rewolucjonizować i
1572 zmieniać, y, oświatę, a ona i tak jest zmieniana, [ADR: Mhm.] po każdej zmianie rządów
1573 niemalże następuje jakaś, choćby drobna, [ADR: Mhm.] ale zawsze, zmiana w oświacie, [ADR:
1574 Mhm, mhm.] y, y, i to właściwie drobna to, to rzadko jest, tylko ona ileś tam rzeczy zmienia
1575 zasadniczo, [ADR: Mhm.] bo poczynszy od, y, kanonu lektur, a skończywszy na przedmiotach,
1576 których się naucza, [ADR: No.] i wprowadza się nowe jakieś, likwiduje się tamte, coś się
1577 łączy... Y, z/ ja zawsze mam przykład, yy, plastyki, y, sztuki, y... plastyki, muzyki, sztuki, yy,
1578 pracy techniki, [ADR: Mhm.] yy, jakieś tam te... teraz są nowe przedmioty, mmm, ymm (.)
1579 bezpieczeństwo, [ADR: Aha. Tak.] yy, udzielanie pierwszej pomocy, więc tutaj nauka, yy,
1580 pewnych, pewnych zachowań... Ważne, na pewno, [ADR: Mhm.] tylko że te, te zmiany cały
1581 czas następują i cały czas jesteśmy takim królikiem doświadczalnym. [ADR: Mhm.] Y, może
1582 nie królikiem doświadczalnym, tylko jak gdyby próbujemy dojść do doskonałości i próbujemy
1583 zbu... zbudować fajną oświatę, ale bardzo często to są tylko pozory zmian, [ADR: Mhm.
1584 Mhm.] które tak naprawdę nic nie zmieniają. W sensie nic nie zmieniają w istocie oświaty, a
1585 tylko, y, w, w logistyce, w organizacji, nazewnictwie czasami. [ADR: Mhm.] Y, i cały czas
1586 mam wrażenie, że, y, bardzo duże lobby, y, szkoleniowe jest i bardzo...

1587 **ADR: Mhm. O, to ciekawe.**

1588 **Kamila:** ...i bardzo ma...

1589 **ADR: A jak to wygląda i czemu tak jest?**

1590 **Kamila:** Znaczy jak to wygląda? No no bo...

1591 **ADR: Mhm.**

1592 **Kamila:** ...te zmiany, kt... bardzo często się wiążą ze zmianami... z doksztalcaniem i z, y, z,
1593 y, ze zmianą specjalności, specjalizacji, [ADR: Mhm.] y, w s... w studiach podyplomowych na
1594 przykład, ymmm... ymmm... (.) B... Cały... Cały czas mamy, mamy koniecz/ mamy potrzebę,
1595 yy, doksztalcania się, ona jest naturalna i ona będzie zawsze. [ADR: No, no, no.] Ale tu trzeba
1596 ją zrobić, żeby po... poprawić swoje, ym, kwalifikacje, [ADR: Mhm.] y, w związku z nowymi
1597 wymaganiami formalnymi, które się pojawiają w przepisach oświatowych, no nie. [ADR:
1598 Mhm.] I tu mam wrażenie, że jest...

1599 **ADR: I to są płatne szkolenia? Bo tak chcę...**

1600 **Kamila:** To są płatne.

1601 **ADR: ...to zrozumieć, jak to w ogóle działa.**

1602 **Kamila:** To są płatne szkolenia.

1603 **ADR: Tak? To są płatne? Mhm.**

1604 **Kamila:** To są pła... To znaczy to jest... y, ja, ja tak to nazywam, ja tak to [ADR: Mhm.]
1605 nazywam, b... że, yy, że jest tak dużo, y, szkół doksztalcających nauczycieli, [ADR: Mhm.] w
1606 różnych formach, bo to są kursy, czy, czy, czy kursy drobne, czy kursy [ADR: Aha?]
1607 kwalifikacyjne, które dają certyfikat, certyfikat, ale tej wagi takiej solidnej, a nie...

1608 **ADR: A, czyli do awansu na przykład można sobie wrzucić, tak, taki...**

1609 **Kamila:** Do awansu się...

1610 **ADR: Aha.**

1611 **Kamila:** ...się wrzuca, yy...

1612 **ADR: A. To, to ja nawet...**

1613 **Kamila:** ...taki kurs...

1614 **ADR: ...nie wiedziałam o tym. [śmiech]**

1615 **Kamila:** ...i, ymm, [ADR: Mhm.] i... Z tym że... przy awansie zawodowym dobre są, y, te, te
1616 kursy, które dają... rozszerzają moją... mój wachlarz kwalifikacyjny. [ADR: Mmm.] Czyli jak
1617 ja uczę w nauczaniu, y, początko/ zintegrowanym, no to dobrze jest zrobić sobie jakiś, nie
1618 wiem, logopedyczny, yy, [ADR: Mmm.] kurs czy, czy taneczny, czy [ADR: Mhm.] ol/
1619 artystyczny, żeby tu rozwijać dzieci, yy, [ADR: Mhm.] w zakresie tym, który dotyczy, y, pracy.
1620 Ale można też zrobić zupełnie inny, można zrobić informatyczny i pracować w szkole, y,
1621 [ADR: Mhm.] jako informatyk, jeśli moje wykształcenie daje możliwość takiego... [ADR:
1622 Pewnie.] takich studiów podyplomowych, [ADR: Mhm.] które dadzą mi z kolei później
1623 kwalifikacje do nauczania, yy, [ADR: Mhm.] przedmiotów.

1624 **ADR: A kto te kursy organizuje tak naprawdę?**

1625 **Kamila:** No to są te ODN-y.

1626 **ADR: Aha.**

1627 **Kamila:** Y...

1628 **ADR: Aha, no tak.**

1629 **Kamila:** Ymm...

1630 **ADR: No tak.**

1631 **Kamila:** M, czy...

1632 **ADR: No tak.**

1633 **Kamila:** ...m, dolnośląskie... znaczy w sensie wojewódzkie [ADR: Mmm.] ODN-y, ośrodki
1634 doskonalenia zawodowego i [ADR: Mhm, mhm.] nauczycieli, i, i tak dalej tam.

1635 **ADR: I to po prostu wykupuje się taki kurs, tak, of... of... z oferty ii, i to, i to się jedzie**
1636 **czy tam to tam jest online...**

1637 **Kamila:** Tak. No.

1638 **ADR: ...czy coś?**

1639 **Kamila:** Znaczy to jest oferta po prostu, ymm, [ADR: Mhm.] te, te ośrodki szkoleniowe
 1640 wysyłają... czy, czy, czy tworzą tą ofertę swoich, y, [ADR: Mhm, mhm] szkoleń, yy, na różnym
 1641 poziomie, bo to mówię od takich kursów, ym, takich, które dają tylko orientację w jakimś... w
 1642 jakiejś dziedzinie albo mnie... y, specjalizują mnie, na przykład, nie wiem, kursy tkactwa czy
 1643 tam, [ADR: Mhm, mhm.] nie wiem, tańca takiego czy innego, [ADR: No jasne.] no nie. Ale są
 1644 też jako studia podyplomowe.

1645 **ADR: Dobra. A w... y, jakby wracając n... na momencik do tamtej kwestii poprzedniej...**

1646 **Kamila:** Mhm.

1647 **ADR: ...a czy są jakieś inne organizacje albo instytucje, które mogłyby, yy, z/ obok**
 1648 **związków albo, nie wiem, może nawet zamiast związków, y, bronić interesów, y,**
 1649 **pracowników w oświacie? (.) Takich jak, y, pani, pani Kamilo, już, yy...**

1650 **Kamila:** No...

1651 **ADR: ...porównując z... jakby z... patrząc na swoje interesy, naturalnie, no bo to...**

1652 **Kamila:** No, znaczy no związki zawodowe to jako jedyne. Ii [ADR: Mhm.] nie widzę, y,
 1653 innych, ymmm, możliwości, ale tutaj... (.) Ja nigdy nie, nie by/ nie, nie angażowałam się w te,
 1654 w te, mm, w te działania tak m... tak mocno i tak bardzo, żeby, żeby być tu autorytetem i móc
 1655 coś zaoferować tobie, [ADR: Mhm.] w sensie odpowie/ odpowiadając...

1656 **ADR: No rozumiem.**

1657 **Kamila:** ...na to pytanie.

1658 **ADR: Rozumiem.**

1659 **Kamila:** Więc no... (.) trudno, trudno mi powiedzieć, [ADR: Mhm.] czy, czy... na ile, na ile
 1660 nasz dj... cja... w... Ja w ogóle... trzeba zacząć od tego, że nie czuję się zagrożona jako zawód,
 1661 [ADR: Mhm.] jako, jako pracownik, [ADR: Rozumiem.] yy, no już choćby dlatego, że jak
 1662 gdyby zbliżam się do wieku, y, emerytalnego i m... mam poczucie bezpieczeństwa, [ADR:
 1663 Mhm.] mimo tego, że była pandemia, [ADR: Mhm.] i, yyy, jak gdyby (.) ymm... o... nie...
 1664 orientuję się mniej więcej, [ADR: Mhm.] jakie są... jakie dzieci przyjdą do szkoły, ile ich jest
 1665 [ADR: Mhm.] i czy będzie, czy będzie zagrożenie utraty pracy albo zmiany [ADR: Rozumiem.]

1666 kwalifikacji, albo zmiany stanowiska pracy, [ADR: Mhm.] w związku z tym... No bo właściwie
1667 sześć lat do przodu wiemy już, co, co się pojawi u nas w szkole. [ADR: Mhm.] No bo wiemy,
1668 bo te dzieci się już urodziły. [ADR: No tak.] No nie? I w ciągu sześciu lat wiemy, [ADR: No
1669 tak.] jakie dzieci przyjdą do szkoły. [ADR: No tak.] Czyli ile ich będzie, ile klas będzie można
1670 zrobić.

1671 **ADR: No bo tutaj, to tak jak mówię...**

1672 **Kamila:** No nie?

1673 **ADR: ...to jest troszeczkę ograniczone. No faktycznie...**

1674 **Kamila:** No.

1675 **ADR: ...bo to trochę inaczej to wygląda.**

1676 **Kamila:** No bo jest szkoła, ona obejm/ ma swój, y, ma swój [ADR: Mhm.] rejon, który,
1677 mmm... obwód, [ADR: Jasne.] który, [ADR: No tak.] który obejmuje naukę, [ADR: Mhm.] i
1678 jak gdyby, y, jesteśmy w stanie zdobyć takie informacje, [ADR: Mhm.] że tyle i tyle dzieci się
1679 urodziło. Zresztą mamy informator gminy i on zawsze w styczniu podaje nam, [ADR: Mhm.]
1680 ile się dzieci urodziło, mało tego, nawet czasami podaje, jakie imiona były popularne.

1681 **ADR: [śmiech]**

1682 **Kamila:** [śmiech]

1683 **ADR: Można sobie zajrzeć.**

1684 **Kamila:** Z ciekawostek, tak. No jakie są imiona...

1685 **ADR: No dobrze.**

1686 **Kamila:** ...popularne wśród, y, nowo narodzonych dzieci.

1687 **ADR: No to ciekawe. No może kiedyś zajrzę, bo jakoś nie, nie, nie zaglądałam nigdy.**
1688 **[śmiech] Jak, jak to się ma do tego, co, co w Polsce jest popularne, warto sprawdzić.**

1689 **Kamila:** Mhm.

1690 **ADR:** Ogólem. Dobra. To taki już ostatni blok, najostatniejszy z ostatnich, i to jest taki
1691 blok pytań, który... które zadajemy konsekwentnie już w którymś projekcie badawczym,
1692 i ono może się wydawać, y, mało związane z, [śmiech] z resztą, z resztą pytań, ale, e, no ale
1693 nas interesuje. Yy, i pierwsze jest takie, niektórzy twierdzą, że społeczeństwo polskie, to
1694 nasze społeczeństwo, jest podzielone na jakieś różne skonfliktowane grupy. E, i czy, pani
1695 Kamilo, pani zdaniem, yy, m, mm, w ogóle coś takiego istnieje, jest zasadne? Czy
1696 faktycznie te konflikty, y, międzygrupowe... grupami interesu są, y, i jeżeli są, to jakie są
1697 najważniejsze konflikty w polskim społeczeństwie?

1698 **Kamila:** (.) Mój Boże, no, jeśli... Mi się wydaje, że jak jesteśmy w trudnych, różnych takich
1699 wyjątkowych sytuacjach, to nie widzimy tych konfliktów, y, w sensie jesteśmy z/ jakoś, nie
1700 wiem, m, y... empatycznie działa/ e, reagujemy po... tak samo, [ADR: Mhm.] no nie. No myślę
1701 o tych trudnych, takich jak tutaj katastrofa, coś tam, jakiś, nie wiem, [ADR: Mhm.] yy, yy,
1702 przytaczany też często, ymm, często, mm, fakt historyczny, śmierć, y, papieża Jana Pawła II,
1703 [ADR: Mhm.] więc też było tak dużo takich, yy, mm, zachowań no jednakowych,
1704 dzielących. [ADR: No tak.] Nie dzieliliśmy się wtedy, no nie, w tym momencie. [ADR:
1705 Mhm.] I mi się wydaje, że to jest jak gdyby... to jest miernik, czy my się dzielimy czy nie. Bo
1706 na co dzień to się też, y, jak gdyby gdzieś spieramy o drobne rzeczy (.) no i jeśli sprawy [ADR:
1707 Mhm.] m, mm, że tak powiem, yymm (.) ymm, no nie wiem, sprawy bytowe czy sprawy, mm,
1708 p... e, p... polityczne sięgają nieco wyżej, nie... [ADR: Mhm.] nieco szerszego [ADR: Mhm.]
1709 zakresu, no jeśli się dzielimy, to mi się wydaje, że to jest jakieś takie... no nie wiem, czy... (.)
1710 może nie budujące, ale to jest takie (.) chyba naturalne. Mi się wydaje, że są społeczeństwa...
1711 dzielą się na... z natury rzeczy, no bo poglądami się różnimy, y, mamy jakąś... jakąś, nie wiem,
1712 sytość może bytową albo niedostatek [ADR: Mhm.] jakiś i to budzi w nas jakieś tam reakcje,
1713 y, które konfliktują ludzi i, i, i ludzie się grupują jak gdyby [ADR: Mhm.] wokół tego tematu,
1714 tego swojego b... bolesnego, [ADR: Mhm.] yy, tematu i tworzą grupę.

1715 **ADR:** A właśnie, jakie są te tematy? Bo to nas też, nas też interesuje. Jakie w Polsce tutaj
1716 można wyróżnić takie tematy właśnie, które tych ludzi konfliktują, tak, czy tam z/ dzielą
1717 Polaków?

1718 **Kamila:** No, mm, c... mi się wydaje, że zawsze dzielą Polaków pieniądze. [ADR: Mhm, mhm.]
1719 Sprawy bytowe. Czyli zamożność jakaś, no nie, że, [ADR: Mhm.] że, y, jest coś takiego, y, w
1720 społeczeństwie, że, y, jak mnie spotka nieszczęście, a to właściwie na biednego nie trafiło,

1721 dobrze jej tak. No nie? [ADR: Aha. [śmiech]] No, no taka jest... jest taka [ADR: Np.] retoryka,
1722 no. Spotykamy się z czymś takim, no nie. [ADR: Mhm.] Y, y, więc tutaj, y, taka ta, ta zawiść
1723 ludzka [ADR: Mhm.] no zawsze, y, mm, zaw/ mi się wydaje, że zawsze dotyka, yy, tej, tej
1724 bazowej tej... no, no, no... Jak nie wiadomo, o co chodzi, to chodzi [pstryknięcie palcami] o
1725 pieniądze. I to powiedzenie tutaj spełnia się jak gdyby w, yyy, w całości, no nie. [ADR: Mhm.]
1726 I też się grupuje wokół tego ludzi... znaczy grupują się wokół, y, [ADR: Mhm.] tego. No żądają
1727 rozdawnictwa na przykład, więc partia aktualnie nam rządząca, [ADR: Mm.] y, mm, rozdaje
1728 pieniądze i obiecuje rozdawanie dalsze. W związku z tym to jest... No dlaczego nam się należy,
1729 no? Więc tutaj jest dosyć duże [ADR: Mhm.] poparcie społeczne i, yy, i... dlatego że... nie
1730 wiem, no ludziom się wydaje, że powinni dostawać za darmo coś, no.

1731 **ADR: Mhm. A jeszcze jakieś inne kwestie oprócz tych, yy, finansów?**

1732 **Kamila:** Finansowych, materialnych? No jeszcze, jeszcze są na pewno, y, religijne,
1733 wyznaniowe. [ADR: Mhm. Mhm.] I tutaj, tutaj jak gdyby jest... społeczność jest w jaj/ polska
1734 jest w jakiejś części znacznej, y, chrześcijańska, ale też są, że tak powiem, ortodoksyjni
1735 [śmiech] chrześcijanie, jeśli tak można powiedzieć, i tacy bardzo, ymm, bardzo, y, [ADR:
1736 Mhm.] ymm (.) mm, no...

1737 **ADR: Zaangażowani. [śmiech]**

1738 **Kamila:** No zaangażowani, ale tacy są jak gdyby ukierunkowani tylko... [ADR: Mhm.] i nie
1739 ma tu żadnej szarości, prawda. [ADR: No, no, no, no.] Nie ma tutaj [ADR: Mhm.] odstępstwa,
1740 no nie. Yy, a spora część jest takich właśnie, że, yym, że są... no mają tą liberalność natury
1741 swojej [ADR: Mhm.] i zawsze, y, przymkną oko albo nie lubią być zasadniczy i tacy właśnie,
1742 mm, ortodoksyjni, no. [śmiech]

1743 **ADR: [śmiech]**

1744 **Kamila:** Nie wiem, czy to słowo jest [śmiech] dobre, ale chodzi o taką tą...

1745 **ADR: Jasne.**

1746 **Kamila:** Z klapkami na oczach, tylko [ADR: Mhm.] w tym kierunku i tylko z takimi zasadami
1747 i z... yy... [ADR: Mhm.] i z, y, hasłami. (.) Tak że [ADR: Mhm.] wiara na pewno troszkę,
1748 troszkę ludzi, ym, różni. [ADR: Mhm.] (.) No i też, to są nasze słowa, y, z dyskusji naszej...

1749 małżeńskich [ADR: Mhm.] wynikające, że społeczność jest jednak syta, [ADR: Mhm.]
1750 zapomniała już dawno o [ADR: Mhm.] nieszczęściach, jakie niesie ze sobą wojna, i że te
1751 konflikty, takie które mają zarzewie nawet to proste takie, czy, [ADR: Mhm.] czy religijne, czy
1752 materialne, to one z czasem może doprowadzić do czegoś złego. [ADR: Mhm.] I my już nie
1753 pamiętamy tego. Ja jestem pś... pokoleniem, które nie doświadczyło, yy, wojny, moi rodzice
1754 to się właściwie tylko urodzili i wychowywani byli w klimacie powojennym, yy, czyli dzieci
1755 wojny, tak można [ADR: Mhm.] powiedzieć, [ADR: Mhm.] dziećmi wojny byli, ale sami na
1756 własnej skórze doświadczyli w niewielkim stopniu. To moja mama [ADR: No tak.] się urodziła
1757 w trzydziestym dziewiątym roku, więc była [ADR: Mhm.] malutką dziewczynką. Nie wiem na
1758 ile, nie jestem w stanie powiedzieć, bo nigdy o tym nie rozmawialiśmy, czy to jakieś piętno na
1759 niej odcisnęło, [ADR: Mhm.] czy też, yy, czy też rozmowy z rodzicami i przeżycia jej rodziców.
1760 [ADR: Mhm.] Bo to oni [ADR: No tak.] byli, yy, no tymi z głębokimi urazami [ADR: Mhm.]
1761 i traumami wojennymi, powojennymi.

1762 **ADR: Mhm. No, pewnie.**

1763 **Kamila:** No, i my jesteśmy sytym społeczeństwem takim, w tym sensie, że, że, no... No tak
1764 mi się wydaje. [ADR: Mhm.] W związku z tym wymyślamy różne rzeczy.

1765 **ADR: [śmiech] No oke... okej. A, pani Kamilo, czy pani uważa, że w czasie pandemii te**
1766 **konflikty, o których pani teraz mówiła i które pani, y, określiła, czyli te przestrzenie**
1767 **dzielące Polaków, czy (.) to jakby przybrało na sile? Te konflikty, które były właśnie**
1768 **gdzieś tam już rozpoczęte przed pandemią?**

1769 **Kamila:** No chyba tak, bo sama pandemia s... s... stworzyła sytuację, ym, yy, które, mm,
1770 powodowały no takie, mm, no, no nienor... znaczy sytuacje nienormalne, które powodowały
1771 złe reakcje ludzkie. No zamknięcie ludzi na dwa tygodnie w domu w, y, w kwarantannach
1772 dlatego, że miały kontakt, y, i że mogłyby [ADR: Mhm.] ewentualnie zachorować i, y, zarażać
1773 innych, zamknięcie człowieka na dwa tygodnie w domu no to jest bardzo... Dwa tygodnie to
1774 niby nie jest dużo, ale jeżeli się siedzi w czterech ścianach, a jest się zdrowym, [ADR: Mhm.]
1775 nie musisz leżeć, nie musisz [ADR: Tak.] wygrzewać się, yy, yy, jak siedzisz zamknięta, no to
1776 mi się wydaje, że to jest naprawdę [ADR: Mhm.] bardzo, mm... To będzie potęgowało złe jak
1777 gdyby reakcje, [ADR: Mhm.] może nadmiernie emocjonalne, naj/ nadmiernie, mmm, yy,

1778 zabarwione właśnie zbyt mocno tym, tym, tym traumatycznym stanem, w którym się [ADR:
1779 Mhm.] znaleźli ludzie.

1780 **ADR:** A pojawiły się jakieś nowe tematy w czasie pandemii odnośnie tych konfliktów
1781 społecznych czy, yy, raczej... czy może pojawiła się jakaś tendencja do współpracy raczej
1782 i, i je/ takiego zjednoczenia? Czy coś nowego się pojawiło, co podzieliło znowu Polaków,
1783 czy to bardziej wpłynęło na te, na te podziały? Czy to wzmożyło, czy...

1784 **Kamila:** No po... podziały no, m, y, to też by... dzi... żeśmy, m, zamieniły te zdania [ADR:
1785 Mhm.] wcześniej, że, ten, te podziały no były z... wynikały z dezinformacji. [ADR: Mhm.]
1786 Może tak, z różnych informacji, [ADR: Mhm.] które... do których mieliśmy dostęp. [ADR:
1787 Mhm.] No tu pokutuje ta, yy, telewizja dwudziestoczworgodzinna, [ADR: Mhm.] te kanały
1788 informacyjne i one ten czas swój muszą wypełnić, yy, jak gdyby dwadzieścia cztery godziny,
1789 [ADR: No tak.] bardzo często jeden temat dominuje i wtedy zapraszają przeróżnych gości, y,
1790 gości w sensie do rozmów na temat pandemii, [ADR: Mhm.] i, yy, no nie... niedobrze jest
1791 telewizji zaprosić gości, którzy mówią w tym... tym samym głosem i mają te same poglądy,
1792 [ADR: No tak.] bo to będzie nudne. Więc co gość, to pogląd, co gość, to informacja. I... A my
1793 się tym paśliśmy i jak gdyby... i, i to nam dawało jak gdyby po... poczucie braku
1794 bezpieczeństwa, bośmy właściwie nie wiedzieli, gdzie... co jest dobre. [ADR: No tak.] Czy
1795 maseczki są dobre, czy też nie dobre, [ADR: Mhm.] bo na początku były, y, były złe,
1796 niepotrzebne, później się okazało, że trzeba było je założyć na amen, [ADR: Mhm.] bo... no
1797 bo jednak... (.) i tutaj był, [ADR: Mhm.] yy, tu był, tu był problem. Więc na pewno, m, też (.)
1798 media niosą ze sobą, yy (.) też pewien... (.) jak to powiedzieć? Są też przyczynkiem do
1799 podziału, [ADR: Mhm.] do, do rozdźwięków różnych.

1800 **ADR:** Rozumiem. Pewnie. E, a mówi się czasami też, że w Polsce są nierówności, ogółem
1801 rzecz ujmując. Czy zgodziłaby się pani, pani Kamilo, z tym poglądem?

1802 **Kamila:** (.) M, no myślę, że... myślę, że (.) no na pewno są nierówności, ale myślę, że to jest
1803 nie... nie... nieuniknione. Nie może... nie ma społeczeństwa... [ADR: Mhm.] to jest utopia,
1804 żeby społeczeństwo było równe, żeby zarabiała mniej więcej podobnie, żeby miało podobne
1805 dochody, podobne warunki życia i podobny dostęp do, yyy, mm, rzeczy, [ADR: Mhm.] które
1806 je otaczają i są możliwe [ADR: Jasne.] do zdobycia.

1807 **ADR:** Znaczy oprócz tych... Bo to już wcześniej ten temat wpadł, ymm, o tych
1808 finansowych, y, podziałach i on już był...

1809 **Kamila:** Mhm.

1810 **ADR:** ...więc wiem, że to też pewnie w to wpada. A czy jakieś oprócz tych finansowych
1811 podziałów, jakieś nierówności, e, jeszcze, ee, główne w Polsce jakby pani miała wskazać?
1812 To jakie by to były?

1813 **Kamila:** No to mówiłam, no, no można szereg, no nierówność na przykład w zakresie
1814 informacji czy posiadanych informacji... posiadanej wiedzy.

1815 **ADR:** Mhm.

1816 **Kamila:** No nie, to jest...

1817 **ADR:** No, okej. Mhm.

1818 **Kamila:** Tutaj, ymm... Tutaj, mmm (.) no zakładamy, że, yy, szkoła podstawowa daje
1819 podstawowe wykształcenie, liceum ogólnokształcące ogólne [ADR: Mhm.] i teraz zależy, na
1820 jakim etapie jest się, ymmm... jaki, jaki poziom wykształcenia się zdobyło, to teoretycznie daje
1821 to, yy, no wiedzę, która pozwala rozumieć świat lepiej, nawet ten... te warunki pandemiczne,
1822 żeby [ADR: Aha.] je zrozumieć, no to trzeba mieć wiedzę (.) a jeśli się wiedzy nie ma, no to
1823 można tylko korzystać z cudzych jak gdyby, ymm (.) y, z cudzej wiedzy. [ADR: Mhm. Mhm.]
1824 No i ona nie zawsze musi być, mmm, trafna. W sensie [ADR: Mhm.] no... (.) [ADR: Okej.]
1825 Znaczy: trafna, no g/ jeśli ja wygłaszam coś publicznie, no to ja muszę być do tego święcie
1826 przekonana, że tak jest. Skoro mówię, to wiem. [ADR: Mhm.] No nie? [ADR: Mhm.] A skoro
1827 mówię, ż...

1828 **ADR:** ...tej, tej wiedzy (.) i finansów?

1829 **Kamila:** Co nas może różnić jeszcze? No... (.) Ń... nie uznaję koloru skóry, n... w sensie
1830 [ADR: Mhm.] Ń... nie jest to jakiś, yy (.) jakiś, y, czynnik różniący, [ADR: Mhm.] chociaż
1831 teraz te, te narodowościowe, y, ruchy są tak silne i, i te, ym, te rasizmy, które się budzą [ADR:
1832 Mhm.] u nas, yy... czy takie nacjonalizmy może, o, [ADR: Mhm.] nacjonalizmy są, yy (.) no...
1833 dosyć rozdmuchane, [ADR: Mhm.] ale też mi się wydaje, że przez media i przez pewne

1834 przyzwolenie na, na, yy, złe traktowanie, yy, odmiennych ludzi czy narodowości, czy rasy,
1835 czy... [ADR: Mhm.] Więc... [ADR: Mhm.] No nie wiem, jakie jeszcze.

1836 **ADR: No dobra. A czy pani zdaniem, y, pa... ta pandemia, ten okres pandemiczny, coś**
1837 **z... coś zmienił, jeżeli chodzi o te nierówności, o których mówiłyśmy? Czy c... (.) coś to...**
1838 **c... coś w ogóle wpłynęły... jak... jakkolwiek te warunki pandemiczne na te nierówności**
1839 **społeczne?**

1840 **Kamila:** No trudno mi powiedzieć, no na, na pewno, na pewno okres pandemiczny wyostrzył
1841 pewne, ymm... y, wyostrzył pewne... tak, tak jak tu cały czas mówię o podziałach, no nie,
1842 [ADR: Mhm.] czyli jakieś tam te granice, jakieś... zostały zaostrzone, wyostrz/ m, p... p...
1843 podkreślone zostały, bo mówię, że, że człowiek reaguje w takich warunkach, gdzie zagrożone
1844 jest jego poczucie bezpieczeństwa, no w sposób, yy, często skrajny i, ym, y (.) po... pokazuje
1845 swoje takie głęboko gdzieś może wcześniej skrywane i zachowywane [ADR: Mhm, mhm.]
1846 poglądy czy reakcje, yy, na różne rzeczy. No mieliśmy takie te typowe (.) racje, które mnie na
1847 przykład bulwersowały, że, że jeśli ktoś jest w budynku, yym... (.) ktoś jest w budynku, yy, nie
1848 wiem, na kwarantannie, [ADR: Mhm.] no to spotkaliśmy się z taką oceną, czy, czy, no, pani
1849 się nie boi. No nie? Bo sąsiadów córka jest na kwarantannie. [ADR: [śmiejch]] No nie? [ADR:
1850 Mhm.] Y, c... coś, co mnie... co mną tępnęło bardzo mocno, i to było w... [ADR: Mhm.] i to,
1851 to słyszałam o takich przypadkach kilku, że ktoś był chory, był stwierdzony, zarażony, [ADR:
1852 Mhm.] przeszedł kwarantannę, wyzdrowiał, był badany, bo w tym pierwszym etapie każdy,
1853 kto... y, każdy ozdrowieniec musiał być dwukrotnie przebadany [ADR: Aha. Tak, tak.] i mieć
1854 ujemny wynik, żeby wrócić do społeczeństwa jak gdyby. [ADR: Mhm.] No nie? No to w pracy
1855 się, y, spotkała taka osoba z, yy, pewnym, mm, napiętnowaniem i: [ADR: O.] "Może byś poszła
1856 jeszcze na tydzień zwolnienia. Bo my się będziemy lepiej czuć, bezpieczniej". No i dla mnie to
1857 było...

1858 **ADR: No ciekawe.**

1859 **Kamila:** Dla mnie to jest [ADR: Mhm.] bardzo... to jest takie [ADR: Mhm.] no, no okrutne,
1860 no.

1861 **ADR: A to czemu... jak pani myśli, c... w ogóle coś takiego miało miejsce? To przez...**

1862 **Kamila:** No ten lęk. [ADR: Mhm.] Ten [ADR: Mhm.] podstawowy lęk, y, [ADR: Mhm.] przed
 1863 zachorowaniem.

1864 **ADR: No dobra.**

1865 **Kamila:** Bo jednak sporo osób miało ten lęk.

1866 **ADR: No tak.**

1867 **Kamila:** Trudno mi ocenić liczbą, bo nie umiem powiedzieć, ale...

1868 **ADR: Mhm. No tak. Coś jeszcze do tych nierówności? Co... Czy pandemia pogłębiła**
 1869 **jakieś problemy czy tam nie... te nierówności właśnie w polskim społeczeństwie? Co było**
 1870 **najbardziej widać, oprócz tego jeszcze, co... o czym mówiłyśmy? Czy coś jeszcze do...**

1871 **Kamila:** No pogłębiła...

1872 **ADR: ...do dodania zostało?**

1873 **Kamila:** Pogłębiła te... Na pewno pog... Bo tak, była część osób pracująca zdalnie, [ADR:
 1874 Mhm.] a część osób, która musiała iść do roboty codziennie. I tutaj były, były też, mm... Tutaj
 1875 mój mąż mi uświadamiał to, że, że ludzie się po prostu buntują, [ADR: Mhm.] czy pracownicy,
 1876 ymmm, wodociągów na przykład. [ADR: No, no.] Oni muszą być codziennie w pracy. [ADR:
 1877 No.] Awaria wyskakuje i nie ma zdalnej pracy. Nie można zdalnie naprawić, y, pękniętą rurę
 1878 [ADR: No nie.] wodociągową. Y, y, śmieci musiały być wywiezione [ADR: Mhm.] też. No i
 1879 cały ten, m, m, jakiś tam... procedury odnośnie wywożenia śmieci od osób, które zarażone są
 1880 i tak dalej, no. [ADR: No, no, no, no, no, tak.] No też... [ADR: No tak.] Też ci ludzie się wż/
 1881 obawiali, no że musieli [ADR: No.] to zrobić, a, y, y, do końca na początku nie wszyscy byli
 1882 pewni, co jest bezpieczne [ADR: No tak.], a co jest niebezpieczne, no nie. [ADR: Mhm.] No,
 1883 no rzeczy, y, osob/ rzeczy, które zapakowane zostały do worka ze śmieciami, zawiązane (.)
 1884 które poleżały parę godzin gdzieś tam [ADR: No, no, no.] na, na tej, tej kwarantannie [ADR:
 1885 Mhm.] materialnej, y, to, m, no one były czyste. No tam nie trzeba było [ADR: No tak.] jak
 1886 gdyby... No tu też trzeba wiedzy, żeby z tym, y, z tym żyć, no nie.

1887 **ADR: Jasne. No dobra.**

1888 **Kamila:** Tak że okazało się, że musimy się jeszcze higieny uczyć. Że musimy [ADR: No.] się
 1889 uczyć mycia rąk, [ADR: Mhm.] no nie.

1890 **ADR:** To prawda.

1891 **Kamila:** No.

1892 **ADR:** Mm, pani Kamilo, jeżeli już nic do dodania w tym temacie, to...

1893 **Kamila:** Nie.

1894 **ADR:** ...ostatnie pytanie będzie. Jeżeli już...

1895 **Kamila:** Dobrze.

1896 **ADR:** ...nic nie mamy, to...

1897 **Kamila:** Tak jest.

1898 **ADR:** ...najostatniejsze z ostatniej i już koniec [śmiej] męczarni.

1899 **Kamila:** No?

1900 **ADR:** Y, i to takie pytanie, y, o plany na przyszłość, pani Kamilo. Jakie, yy, będzie pani
 1901 życie, powiedzmy, za pięć lat? Jak to pani widzi?

1902 **Kamila:** No nie wiem, mam nadzieję, że takie, m, ciekawe i takie interesujące jak teraz. [ADR:
 1903 Mhm.] I do tego będę zmierzać. Za pięć lat nie wiem, czy będę pracować zawodowo, bo trudno
 1904 [ADR: Aha.] mi powiedzieć, [ADR: Aha.] bo ja w przyszłym roku osiągam wiek emerytalny,
 1905 [ADR: Mhm.] chociaż nie chciałabym odejść jeszcze na emeryturę, [ADR: Okej.] ale nie mam
 1906 pojęcia, co przyniesie mi jak gdyby... co będzie za rok. [ADR: Mhm.] Bo ja tak właśnie gdzieś
 1907 w listopadzie, jak mam urodziny, powinnam, m, podjąć decyzję... [ADR: Mhm.] Znaczą,
 1908 wcześniej powinnam podjąć, żeby powiadomić zakład pracy, [ADR: Tak, tak.] Ale, ten... Ale
 1909 [ADR: Mhm.] co, co to mi przyniesie, to nie mam pojęcia, w związku z tym, ym, mam nadzieję,
 1910 że będzie właśnie równie ciekawe i atrakcyjne [śmiej] [ADR: Mhm.] za pięć lat.

1911 **ADR:** Ale raczej pra... pracując czy nie?

1912 **Kamila:** Raczej pracując.

1913 **ADR: Pracując.**

1914 **Kamila:** E, y, za pięć lat nie wiem.

1915 **ADR: Mhm.**

1916 **Kamila:** To trudno mi powiedzieć.

1917 **ADR: Okej.**

1918 **Kamila:** Tak jak ro... mówiłam tam, że mam... jak gdyby ta przepaść między, y, rodzicami...

1919 Bo między dziećmi toń... [ADR: No, no, no.] nie mam tego, chociaż podejrzewam, że dzieci

1920 mają, no bo mają starą babę po prostu przed sobą no i jakkolwiek to źle brzmi... [śmiejch]

1921 **ADR: Dla nich to tam każdy jest dorosły. [śmiejch]**

1922 **Kamila:** No więc właśnie każdy dorosły jest stary, ale [ADR: Tak.] też widzą czasami starszą

1923 i, ten, i... [ADR: Mhm.] (.) i, yy... No, tak że tutaj nie wiem, jaki moje poczucie, moja

1924 samoocena będzie... na ile będzie, y, wystarczająca, żeby, [ADR: Mhm.] y, brnąć w pracę za

1925 pięć lat.

1926 **ADR: No jasne. Czy, pani Kamilo, coś pani by jeszcze dodała do tego wszystkiego,**

1927 **[śmiejch] co wybrałyśmy wspólnie, wspólnymi siłami? [śmiejch]**

1928 **Kamila:** Nie dodałabym. Chyba ja... nie przychodzi mi nic do głowy, [ADR: Mhm.] bo tak

1929 dużo rzeczy, yy...

1930 **ADR: No tak.**

1931 **Kamila:** ...żeśmy omawiały, [ADR: Mhm.] że po prostu tylko mi się wydawało, że muszę, y,

1932 prz... jak umówione byłyśmy na spotkanie, [ADR: Aha.] że ja powinnam sobie... chyba

1933 powinnam se przemyśleć i tak ten...

1934 **ADR: Nie, właśnie to...**

1935 **Kamila:** ...życiorys swój wypunktować.

1936 **ADR: ...bo to by... nie... to nie ma sensu.**

1937 **Kamila:** Ale później stwierdziłam, nie, to przecież nie ma sensu, [ADR: No, no.] no jak ja będę
1938 się... nie będę trzymała się punktów, e...

1939 **ADR:** To też nie jest sprawdzian.

1940 **Kamila:** ...planowych...

1941 **ADR:** Tylko po prostu chodzi o to, jak k... yy, y, to badany postrzega swoją
1942 historię. I to, co opowie, to zostaje. No przecież my nie sprawdzimy tego, co się zgadza. To
1943 nie jest sprawdzian.

1944 **Kamila:** Nie, nie, tu nie chodzi o sprawdzenie. To chodzi o do... o to właśnie, ż... jak gdyby
1945 ja w ogóle tego nie przemyślałam. [ADR: Mhm.] I tak jak, y, jak... jako osoba, która
1946 przeprowadza ze mną wywiad, to ty widziałaś, że...

1947 **ADR:** Ja już to wyłączę.

1948 **Kamila:** ...kie... i szło w jakimś kierunku...